

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos polt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, szeptember 10.

Csapataink elfoglalták Dubno várát.

(Böhm-Ermolli serege átlépte Galicia határát.)

Budapest, szeptember 9. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Wolhiniában támadásunk előrehalad. Tegnap az orosz harcvonalat Olykától északra áttörtük. Dubnot a volhíniál várháromszög második várát bevettük. Tegnap délután osztrák honvédelvesség vonult be a városba. Folyón felfelé fekvő zárerődök birtokunkban vannak.

Böhm-Ermolli tábornok serege a felső Ikwáig és Nowoelaxinecen tul nyomult előre. A Trembovatól nyugatra fekvő területen a Szerethen előrenyomult orosz csapatokat majdnem mindenütt újra visszavetettük. Itt a tulerőben levő ellenség ellen folytatott küzdelemben német testőrzászlóaljok von-Leu ezredes vezénylete alatt különösen eredményesen avatkoztak be a harcba. A Szereth—Nowosiolka—Kostinkova melletti hadállásokért a tegnap jelentett győzelmes ütközetben, a gyalogos harcban a Brudermann altábornagy vezérlete alatt álló lovasságnak kiváló része volt.

Jasiolda vidéki osztrák és magyar csapatok egyes részei elfoglalták Michalin vidéket (Rozanytól délre).

Olasz hadszíntér:

Általános csend tart. Schluderbach szakaszán csapataink gyenge elleneséges osztagokat vertek vissza tüzeléssel, amikor azok Popena hadállásaink ellen tapogatózva előnyomultak. Hasonlóképen vissza vertek két olasz századot, amely a Peralba szakaszon fekvő egyik támpontunkat támadta meg. Több ellenséges járőrt, amint a Montecia-Denist megakarták mászni, belőtünk. Héter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tovább hátrálnak az oroszok az egész fronton.

(Németek offenzívája az Argonnokban.)

Berlin, szeptember 9. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az Argonnokban tegnap Viennele-Chateautól északkeletre würtembergi és lotharingiai ezredeink támadásra törtek előre. Rohamozó gyalogságunk, melyet a tüzéség derekasan támogatott, két kilométeren fektü arcvonal szélességében és három-öt száz méternyi mélységben elfoglalta az ellenséges állásokat és több támaszpontot. Ezek között, a franciák részéről sokat emlegetett Marie Therese erődítményét. Harmado tisztet, egyezerkilencszázkilencvenkilencfőnyi legénységet elrogtunk, negyvennyolc géppuskát, ötvenegy aknavetőt, egy revolverágyut zsákmányoltunk. Tegnapelőttől tegnapra virradó éjjelen Londonban dokkokra, kikötőre és környékére bőségesen vetettünk robbantó és gyújtó bom-

bákat. A hatás kielégítő volt. Lég-hajóink heves lövetésük ellenére sér tetlenül tértek vissza. A német repülő-géprajok megtámadták Nancyt.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege.

Keleti tengertől Olykától keletre fekvő területileg nem történt lényeges változás. Jeziory és Njemen között az ellenség szivósan ellentáll. Csapataink közelednek Skidelhez. Njementől északra az ellenség a vereséget azzal kerülte el, hogy visszavonult a Zelvianka mögé, amelynek nyugati partját már csak utóvédei tartják. A hadsereget háromezeröttszázötven orosz elfogott és tíz géppuskát zsákmányolt.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege:

Itt is elértük ellenséges hátvédekkel folytatott harcok közben több helyen a Zelviankát. Rozankától délre

kierőszakoltuk az átkelést a Rozanon. Osztrák-magyar csapatok Sielectől északkeletre elterülő erdőn át nyomulnak előre.

Mackensen tábornagy hadserege:

Chomsknál elértük a Jasioldaészaki partját. Észak felé irányuló előrenyomulásunkkal ellenséget Bereza Kartuska elhagyására kényszerítettük.

A Sporowszkitó és Dnjeper—Bug csatorna között további tért nyertünk

Délkeleti hadszíntér:

Osztrówtól délre a Szerethen át előrenyomult ellenséget északi szárnyára vetettük vissza. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bulgária döntött.

Arad, szeptember 9.

Oszkóban van a kód, a mely a balkáni helyzetet fűdi. Végleges, aláírt szerződésben megpecsételt elhatározással válik ki a bizonytalanságból Bulgária. A bolgár-török megegyezést, a mely hetekkel ezelőtt készen volt, szeptember 3-án aláírták és szeptember 19-én Törökország átadja azokat a területeket, a melyekről a bolgárok javára lemondott.

Uzzel végleg meghiusult az a heves, mindenféle fegyverrel folytatott diplomáciai ostrom, a melyet az entente Bulgária megszerzésére indított. A mikor már a megegyezés készen volt, csak annak szövegezése és aláírása volt hátra, — még mindig nem tettek le minden reményről és a russzofil párt utolsó erőlködéssel próbált az események elé gátat vetni. Hasztalan. Bulgária, ha megfontoltan és ha gondos elővigyázattal, haladt azon az uton, a melyen elindult és a melyet az érdekei kijelöltek számára. Bulgária vezetői már a háboru elején meg voltak győződve, hogy a központi hatalmak mellett van a helyük. Semminő csábítás, semminő álnok ígéret, semmilyen terror nem tudta ezt a meggyőződést elnyomni, vagy más irányba téríteni. Hiába kínálta most ravasz formák között Szerbia vissza azoknak a területeknek egy részét, a melyet az első balkáni háboru után elrabolt tőle; Bulgária egyszer megismerte Szerbiát, megismerte Oroszországot és elegendő volt neki az az egy fájdalmas csalódás, a mely Szerbia „testvéri” érzése és Oroszország „atyai” jóakarata felől érte.

A bolgár-török szerződéssel Bulgária azonnal birtokába lép azoknak

a területeknek, amelyekre Törökországgal szemben igényt tarthatott. Ennyi ismeretes a megegyezés tartalmából; kétségtelen azonban az is, hogy a megegyezésnek egyéb konzekvenciái is lesznek. Epen az, hogy a megegyezés oly hosszú időn át késett és hogy annak megpecsételése is annyira váratott magára, azt sejteti, hogy Bulgária a törökökkel kötött megegyezésnek minden következményeivel számolt és azokra berendezkedett. Nem ok nélkül történt, hogy ép e tárgyalások idejére esett a bolgár hadügyminiszter-változás és a bolgár miniszterelnöknek az a nyilatkozata, amelyet Bulgária teljes hadi felkészültségéről tett közzé.

Ezek a következmények bizonyára Szerbiával szemben fognak leghamarabb érvényesülni. Az entente kérdéseire Bulgária nyitán formálta igényeit Macedoniára nézve; miután pedig Szerbiának megbizha-

atlan ígéreteit nem fogadta el, kétségtelen, hogy ezen jogos aspirációit más úton kell érvényesítenie. A másik út ugyanaz, amelyet Szerbia használt, amikor az első balkáni háboru után a kimerült Bulgária ellen fordult és tőle Macedoniát elszedte: a fegyver. Ez fáradtságosabb lesz Bulgáriának, de mindenesetre biztosabb.

Hogy azután ennek minő további fejleményei lesznek a Balkánon, azt még nem tudni. A Balkán hátralevő két államának elhatározásánál bizonyára látba fog esni az a körülmény, hogy Bulgária a megegyezéssel, ha nem is kifejezetten, a győztes központi hatalmak szövetségese lett és azok fölénye, fáradhatatlan és kimeríthetetlen harci ereje neki is óriási előnyt szerez. A központi hatalmak nem csalódtak Bulgáriában és Bulgária nem fog csalódni a központi hatalmakban.

Botránnyosan bánnak Franciaországban gróf Pejacevich miniszterrel.

(Internáltak és tuszok a „művelt“ franciáknál. — Egy mágnásasszony elbeszélése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

A francia lapok és a francia kormány folyton azt hirdetik, hogy a Franciaországban fogásba jutott egyéneknek olyan jó dolguk van, mint otthon, sőt talán még jobb. Csak ritkán jut hozzánk hír, amely súlyosan cáfolja meg ezt a hazugságot. Egy magyar mágnás asszony, aki mostanában tért haza Franciaországból, rémes színekkel eszteli a kultúrnap bestialis viselkedését, amelyet az ártatlan tuszokkal, vagy a háboru miatt ott rekedt előkelőbb fűrdővendégekkel szemben tanúsítanak. Az említett mágnásasszony egyik hozzátartozója Franciaországban halt meg, mint internált, s amikor eltemette, megengedték neki, hogy haza jöjjön Magyarországra. A főúri hölgy most beteg fekszik Aradhoz nem messze lévő kastélyában és környezetének rendkívül érdekes eseteket mondott el franciaországi tapasztalataiból.

— Egy szó se igaz abból, — mondta — hogy a franciák emberségesen bánnak a kezükbe került szerencsétlenekkel. Olyan emberek, akiknek semmi más bűnük sem volt, mint hogy a háboru előtt Franciaországba mentek fűrdőzni és a harcok kitörésekor már nem tudták elhagyni a „szabadság“ hazáját, most a leg-súlyosabban bünhődnek odakint. Azt hangoztatták, hogy Pejacevich gróf, a mi horvát miniszterünk most már kényes bánásmódban részesül. Hát ez nem igaz. Ő még az utóbbi napokban is az alszázi internált tuszok között volt, s ezzel a társasággal igazán kegyetlenül bántak. Hallottam a szemtanúktól, hogy napokig szalmán aludtak. Mintegy három héttel ezelőtt ezeket a szerencsétlen teremtéket egy jelentéktelen kis faluba szállították, ahol valami rozszant házban helyezték el őket. Követték volt Pejacevich gróf horvát miniszter is, akinek az őr sepről nyomott a kezébe és megparancsolta, hogy a folyosón lévő szalmát söpörje el.

— Nem tudtam, hogy Franciaországban a miniszterek söpörnek is — mondta a gróf és megtagadta a lealázó munkát. Az őr azonban lenyegetőzni kezdett, amire a gróf kénytelen volt söpörni.

— A tuszok között voltak 78 esztendőes aggastyánok is, akik szintén szalmán aludtak. Azután egy kisebb városba szállították a 800 főből álló internált tömeget és valamennyit egy szállodába zsúfolták be. Amikor a Lusitániát a németek elsüllyesztették és oly sok angol polgár pusztult el tenger hullámaiban, a városka rendőrkapitánya megjelent közöttük és valóságos szóoktatot mondott a humanizmusról. Beszéde végén bejelentette, hogy most már nem szabad nekik a szállodát elhagyni. Azelőtt hetenkint háromszor kimehettek a városba ezek a tuszok, azonban ettől fogva a hotelban kellett maradniuk és ha szükségük volt valamire, behozták oda, s persze tiszteres áron adták el az élelmes kereskedők a oikketek.

— Egy alkalommal öt megvasalt tuszt hoztak a városkába. Ezek is Elzászból valók voltak és árulás gyanuja miatt láncolták meg őket. Volt közöttük bíró, tanár, hírlapíró, polgármester. Befortba vitték őket, ahol súlyos munkát kell végezniük. A bíró elpanaszolta, hogy fogságba jutásának legelső napján a legpiszkosabb illemhelyet kellett kitakarítania. Persze minden pénzt és értéktárgyait elveszik az ilyen szerencsétlen fogolynak.

— A 800 főből álló karavánt néhány hét múlva újra tovább vitték Moniusba. A gyöngébbeket omnibuszon szállították, a többi gyalog. Egy öreg ur szájából lehajlás közben kiesett hamis fogsora. Fel akarta emelni, amire az őr mekké vágta. Amikor újból lehajolt, hogy fűveggye, s pár percig kerságélte, az őr mellének szegte a töltött fegyvert és nem engedte meg, hogy megkeresse a fogsort, amely nélkül az aggastyán nem tudott enni. A busz menethez az uton sok asszony csatlakozott, akiket annak idején szintén Elzászból hurcoltak el. A jobb családból való nők közül többen gyermekeket is szültek az uton, de azért őket is szalmán hagyták és vízbe főtt bábbal etették.

— Hát ilyen az a híres francia kultúra.

A csehek lelkesedése.

(Példaadásra hívják a cseh nép vezetőit. — Kerületi főnökök hirdetésménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

Bauer Károly kereskedelmi tanácsos, aradi borkereskedő juttatta el hozzánk a „Deutsches Nordmährer-Blatt“ című olmtzi lap szeptember 5-iki számát, amely a következőket írja:

— Cseh lapok jelentése szerint a nachodics és kir. kerületi főnök, Bayerle a következő felhívást intézte a közönséghez: „Külföldös, sőt lehet mondani, gyanus a jelenlegi, a monarchia sorsára oly nagyjelentőségű világháboruban a cseh nép bizonyos rétegeinek apatikuss, passzív magatartása a hatalmas, világot megrázó eseményekkel szemben, melyek ép szemünk előtt játszódnak le. Feltűnő az a jelenség, hogy a jelenlegi igen komoly időkben a cseh nép egy része mostanáig az ismételt figyelmeztetések ellenére is, sem nyilvános sajtójában, sem másképp osztrák hazafiasságának nem valami nagy örömmel adja tanujelét, mintha amiatt szegyenkezne, hogy hadserögünk győzelmes előnyomulása feletti örömet nem olyan lelkes és méltó módon nyilatkoztatja meg, mint az várható lenne. Oly egyének jelennek meg a felszínen, akik érthetetlen viselkedésükkel azt a gyanút ébresztik, mintha azokkal az államokkal rokonszenveznének, amelyekkel birodalmunk léte érdekében háborut viselni kénytelen.

Ez a szomorú jelenség istennek hála nem általános, mégis kellemetlen benyomást kelt, amely a nemzetre hátrányos. Ezért joggal követelhetjük a követeljük is mindenkitől, aki a birodalom hű polgárának akar mutatkozni, hogy osztrák érzelmeit és hűségét a birodalomhoz szegyen nélkül és öntudatosan mutassa ki.

A cseh népnek tudnia kell, hogy a nemzet existenciája és rendezett fejlődése csak a birodalom keretében lehetséges, hogy az erős Ausztria életszükséglet a cseh nép számára. Bizonyára minden cseh kívánja nemzete érdekében, hogy birodalmunk erősen és győztesen kerüljön ki a kemény küzdelemből s a cél elérése érdekében mindegyiknek teljes erőből kell segítenie. A nemzet birodalmunk jövő politikai fejlődésében fontosságát s befolyását nemzeti, politikai és gazdasági téren csak akkor veheti latba kellő nyomatékkal, ha hivatkozhatnak arra, hogy viselkedtek a háboru folyamán. Csak akkor mehetnek teljesedésbe követeléseik, ha azok érdekében loyális hűsége, bátorsága és áldozatkészsége emelhetnek szót.

Nagyon sajnós és a cseh nép jövő fejlődése szempontjából a legnagyobb mértékben káros lenne, ha a cseh nép mostani magatartása a döntő körökben kedvezőtlen benyomást keltene s ezért mindenkinek rajta kell lenni, hogy ilyen banyomás ne keletkezhesék. Ezért a cseh nép jövő sorsának érdekében szükséges, hogy a vezető személyek hazafias magatartásukkal a népnek jó példával járjanak elől, öregjét, fiatalját tanítsák, vezessék, lángra keltsék bennük az osztrák hazafiasságot s azt megerősítsék. Igyekezzen tehát a nép, hogy bátor katonáink győzelmes előnyomulása feletti lelkesedését örömmel bemutassa, hogy az áldozatokat, amelyeket a háboru követel, készséggel meghozza, hogy az egységes eszméjével ne kerüljön szembe s főleg, hogy a cseh nép jó hírnévét megőrizze. Mindenki minden alkalommal szolgájon jó példával s mutassátok meg, hogy kerületünkben a nép megbízható, hű császárához és a birodalomhoz. Ezzel hasznára lesztek magatoknak, a kerületnek s az egész nemzetnek.

Hasonló hirdetésményt adott ki a königgrätzi, neustadti és königinhofi kerületi főnök is.

Grodno és Vilja közt döntés készül.

(Elkedvetlenedtek az oroszok. — A Berezina — Dnyeper vonaláig vonul vissza a vert ellenség. — Ötszáz kilométeres futás.)

— Távirati tudósítás. —

Amsterdam—Kopenhága, szept. 9.

Nem lesz téli háború.

Amsterdam. Az amerikai tábornoki kar szeniorjának, Rogger A. Pryor tábornoknak a napokban volt a nyolcvannyolcadik születésnapja, amelyet a hadsereg országszerte megünnepeelt. Ez alkalomból a New York Times tudósítója kikérte a tábornok véleményét a háborúról és a következő választ kapta:

— Angliának Németországgal most már egyedül kell ellentéznie a háborút, mert — amint tudom — Varsó bevételétől óta az oroszok nagyon elkedvetlenedtek és a franciák is hön ohajtják a békét. Anglia ma úgy áll, mint valaha Róma és Athén: bukniá kell.

A otyi és az arisztokrácia fiatal-sága, akiknek kedvéért folytatják azt az akciót, amely Kitchener számításait keresztezendő az általános védkötelezettség ellen dolgozik, nem érdemli meg ezt a kiméletet. Angliának talán az volna az egyetlen eredménye a háborúból, hogy náluk is behoznák az általános védkötelezettséget.

Arra a kérdésre, hogy lesz-e téli háború, Pryor tábornok azt felelte, hogy szerinte nem lesz.

Uj haditer, amelyet kigunyolnak.

Kopenhága. Uj haditeréről adnak hírt a pétervári lapok. Az orosz hadvezetőség e szerint olyan haditeret dolgozott ki, amely egy csapással meg fogja változtatni a helyzetet: az uj haditer lángész műve és az lesz az eredménye, hogy a nyugati és a keleti hadszíntereken kölcsönösen fogják egymást támogatni a szövetséges hadseregek. Az idevaló lapok gunyos megjegyzéseket fűznek az uj haditeréről szóló hirhez.

A grodnói orosz sereg uj pozíciója.

Rotterdam. A Daily Mailnek jelentik Pétervárról, hogy a Grodnóból elmenekült orosz hadsereg már teljesen biztonságban van.

A Times pétervári tudósítója jelenti: Grodno és Berezina-Kartuska között a németek szemmel láthatóan tovább keletre akarnak hatolni, hogy az oroszokat a legkedvezőtlenebb terepen harcba kényszerítsék.

Az oroszok helyzete javul?

Milano. Laroc, a Corriere della Sera pétervári tudósítója az oroszok legutóbbi kurlandi és galiciai erőfeszítéseit jó jelnek tekinti és megállapítja, hogy a helyzet javul és a kritikus periódus muldálában van. A jelentékenyen megrövidített front lehetővé teszi az orosz hadseregnek az előre megválasztott állásokba való nyugodt visszavonulást és azt, hogy a tulajdonképpen Oroszországot fedező a szövetségesek elől. Mialatt az oroszok akciói a jakobstadti—dünaburgi vonalon egyre erősödnek, addig a németek támadása Friedrichstadti ellen teljesen sikertelen. A Vilija s Nyemen folyók között sikerült a németeknek Orany helységet elragadni és ezáltal a vilna—grodnói összeköttetést megszakítani. A Grodno és Vilija között elterülő vidék heves harcok színtere lesz a közeli jövőben.

A legújabb harcok színtere.

A Duna, amelyet az orosz „nyugati Dviná”-nak nevez, kevéssel Dünaburg alatt szélesbül ki és 600 méter széles medre 16 kilométerrel Riga alatt ömlik a Rigai öbölbe. A Duna 915

kilométer hosszúságban hajózható a magas vizállás mellett élénk hajóközlekedés bonyolódik rajta. A Duna, mint nagy víziút a Berezina csatornán keresztül a Keleti-tengert összekapcsolja a Fekete-tengerrel és így megerősítve a közlekedés központosítását, gazdasági virágzását segíti elő ennek a vidéknek.

Dünaburgban Pétervárról, Moszkvából, Smolenskból, Vilnából, Libauból, Mitauból futnak össze a vasútvonalak. A szárazföldi és vízi közlekedés a kedvező alakulata a Duna mentén elterülő vidék ipari és gazdasági életét erős lendületre vitte. A dünaburgi, jakobstadti, friedrichstadti, bauskei és nevoalexandrovski kerületekben a földművelés magas fejlettségre jutott.

Riga mellett a 75 000 lakost számláló Dünaburg fontos csomópont, amelyet az orosz erők erős várral építettek ki. Dünaburgot a terroreszet is védi: az itt 200 méter széles Duna és mocsarak. A tulajdonképeni vármag és az előretolt védművek a folyó jobb (északi) partján fekszenek. Dalen egy erős híd től el több előretolt különálló védművel.

Meddig menekülnek az oroszok?

Kopenhága. Holten Nielsen alezredes, a „Politiken” katonai munkatársa írja: Az orosz seregek az egész vonalon visszavonulóban vannak a legulyosabb a helyzete a centrumon, ahol vezetőségük minden igyekezetével azon van, hogy a rendelkezésére álló kettősvárányu vasútvonalon keleti és északkeleti irányban Minszk és Pinszk felé rendben vissza tudjon vonulni. Csakán a galiciai fronton és a Vladimir-Volynszkij felé álló orosz seregek azok, amelyek részben még ellentállást fejtenek ki, de ez sem tarthat sokáig, minthogy nem lehet ki magukat a megszállásnak, egy, esetleg Kovel felől ellenük intézendő támadás esetén.

Hogy minő segédeszközökhez lesz kénytelen az orosz hadvezetőség nyulni, hogy az utóbbi időkben oly gyakran megvert seregeket a végső katasztrófától megmentse, ez az a nagy kérdés, amelyre a világ a választ várja. Nagyon valószínűnek kell tartanunk, hogy az orosz haderő nem is fog előbb megállni, míg a Berezina—Dnyeper vonalát el nem éri, bár e pillanatban, tekintve azt, hogy a Berezina-vonalról ezek a folyók mintegy 500 kilométernyire fekszenek, ez nem látszik kivihetőnek. A Times katonai munkatársa már augusztus 20-án, Kovno eleste után, a nézetek között kijelentette, hogy Miklós nagyherceg, minthogy Berezina-Litovszkót északról és délről fenyegetve látja, let fogja adni a Berezina-Litovszk-vonalat és mindenképp arra törekszik, hogy hadseregét biztonságba helyezze. Az első terv végrehajtása sikerült. Hogy sikerülni fog-e a másik feladat is, a jövő fogja megmutatni.

Elalszik az orosz tüzér az ágyuja mellett.

Berlin. Az ellenség folytonos harcok között Pinsk felé nyugati irányban húzódik vissza. Csapataink a Jasioida mocsarai és a Prisek közötti szakaszon kevetik őket. Az orosz arcvonal mögött végtelen erdőségek és mocsarak húzódnak, melyeknek útjain alig lehet közlekedni és a mely vidéken csak igen keves község van. El lehet képzelni, hogy ilyen körülmények között milyen kedvezőtlen a visszavonuló orosz hadsereg helyzete.

Ezt a kedvezőtlen helyzetet még súlyosbítja a tartós tüzérségi lőszerhiány. Fogságunkba került tüzérek azt mondják, hogy parancsot kaptak a lőszerrel való takarékosagra és csak a leg-

sürgősebb szükség esetén szabad az ágyukat használni. Ilyen körülmények között a kiszolgáló legénység többnyire nem is marad az ágyu mellett, hanem eltávozik helyéről és gyakran elalszik, miközben az orosz hadsereg tolytatja visszavonulását. A hogy azelőtt Berezina-Litovszkkal biztatták az orosz katonákat, úgy most azzal áztatják őket, hogy Pinskben elegendő muniótot tognak kapni.

Agyuharo Bukovinában.

Csernovic. Csernovicban három napon át ismét lehetett ágyudörgést hallani. Az oroszok több ízben megtámadták állásaikat északkeleti Bukovinában és Besszarábia határán, de minden kísérletük siralmas kudarcot vallott. Különösen nehéz tüzérségünk okozott az oroszoknak nagy veszteséget és kényszerítette őket arra, hogy előbbeni állásaikba vonuljanak vissza.

Orosz katonák politikai forradalma.

München. Pétervárról jelentik: Orel tartományban, Orel és Kostrom városokban a munió készítésére kirendelt katonák politikai forradalmat szerveztek. A valódi oroszok pártja egész Oroszországban proklamációt terjeszt, melyben felszólítja a népet, hogy akik az ország szerencsétlenségében bűnösök, azokat büntessék meg és gyilkolják meg az összes idegeneket.

Szabadon bocsátották

a katonaszabadítással vádolt szabadkai orvosokat.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szabadka, szeptember 9.

A szabadkai ugynvezett katonaszabadítási bizottságban a kir. Kuria által delegált pozsonyi kir. törvényszék Dröxler Róbert kir. ítélőtábi bíró elnöklése mellett három hétig tartó nyilvános főtárgyalás után június 30-án hirdette ki ítéletét. A kiszabott büntetéseket a közönség általában enyhéknek találta, mert csak néhány havi fogházra szólottak, — holott a nagy előzmények alapján legalább 5—6 esztendői fegyházakat vártak. A várakozás kielégítése jogosult is lett volna, ha az erélyesen, de emellett rendkívüli tapintattal, nyugodtsággal és elfogulatlan tárgyilagossággal vezetett főtárgyalás bizonyítási anyaga ki nem derítette volna, hogy a vád tárgyává tett esetek között egyetlenegy katonaszabadítási eset föl nem ismerhető.

A pozsonyi kir. főügyesség magában a vádiratában sem panaszolt egyetlen egy olyan esetet sem, melynél a bünper középpontjában álló törzsorvos kötelességzegés végett fogadott volna el valakitől pénzt, vagy e célból vesztegette volna meg valaki. A vád az volt, hogy a törzsorvos hivatali eljárása közben teljesítendő cselekményért fogadott el jutalmakat s ez alapon a polgári egyének, akik a törzsorvoshoz juttatták a pénzt, mint az ő bünsegédei bünsegédi bünrészesség miatt kerültek a vádlottak padjára.

A főtárgyaláson a közvédlő több esetből kifolyólag elejtette a vádat, a főtartott esetekben pedig a törvényszék szigorú ítéletet hozott, mert bár pénzbüntetés is alkalmazhatott volna, foghásbüntetéseket szabott ki.

Az ország közvéleményére bizonyára megnyugtatóbb a vádbeli eseteknek ilyen enyhítése, mintha azt a nagy katonaszabadítási korrupciót bizonyította volna be a legnagyobb szigorral lefolytatott igazságszolgáltatási eljárás, amelynek főforgásáról az államrendör-

ségi szapora kommunikációból nemesak a hazai, hanem a külföldi közvélemény is meggyőződésért merített. A pozsonyi törvényszék léte ellen úgy a vád, mint a védelem telebbeszt jelentett be.

A felelősségi tárgyalást a pozsonyi kir. ítélőtábla szeptember 14-ére tűzte ki.

A budapesti államrendőrség még a múlt év november havában több szabadkai előkelő egyént letartóztatott s ezt a letartóztatást a királyi ügyészség is főtartotta. Mint hogy két letartóztatott orvosnak még jogerősen is nem szabott 8 havi fogházbüntetése teljesen kitöltöttek jelentetett, Balassa Armin dr. ügyvéd, mint Vécsei Jenő dr. és Gál Jenő dr. ügyvéd, mint Pollák Lajos dr. szabadkai orvosok védői, kérvényt adtak be Balogh Jenő dr. igazságügyi miniszterhez védetteik szabadlábra helyezésének elrendelése iránt. Az igazságügy-miniszter a kérelemnek helyt adott s mindkét orvost augusztus 30-án szabadon bocsátották. A felelősségi tárgyaláson már mint szabad emberek jelenhetnek meg a pozsonyi királyi ítélőtábla előtt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Hat év múltán kiderült bűn.

(Főtárgyalás az aradi esküdtszék előtt.)

az Aradi Közlöny tudósítójának.

Arad, szeptember 9.

Ez év tavaszán Rodólo Szimeonné, született Demb Szófia esigárgyarmati lakos megjelent az ottani esendőrség előtt s eladta, hogy hat év előtt apja, Demb György, anyja Demb Györgyné és nagybátyja Morár László, miközben ő első férjével, Szórány Péterrel éltek, Szórány Péter nyakára huzott huztak s az embert, akivel ő rosszul élt s akivel beszéltetői is folyton cívakodtak, felakasztották.

Szórány Péter hat év előtt tényleg felakasztva találták, de mindenki azt hitte, hogy öngyilkos lett. A esendőrség kihallgatja Demb Györgyöt, feleségét és Morár Lászlót, akik előbb tagadnak, utóbb azonban bevallották, hogy a bűntényt ők követtek el, segédkezett azonban nekik ebben Demb Szófia is, azt az asszony volt az, aki férje nyakára erőltette a huzkot. Az egész család elfennmagasztult a bűnvádi eljárás gyilkosság büntette s abban való segédkezés miatt, Demb Györgyöt, feleségét és Morár Lászlót elcsétes letartóztatásba is helyezték, Demb Szófia azonban szabadkában maradt.

Az aradi kir. törvényszék, mint esküdtbíróság ma kezdte az ügyet tárgyalni. A védőket Nagy Sándor dr., Micskei Sándor dr., Crisan György dr. és Gabos Jenő dr. védik. Mikor a védők kihallgatására került a sor, Demb Szófia nagy meglepetésre és ijedelmére vette észre, hogy ő is a vádlottak közé tartozik s hiába erőlteti, hogy csak mint tanu van megidézőve.

A vádlott az első és másodrangú vádlott kihallgatásával telt el. Mind a ketten tagadják, hogy a bűntényt elkövettek volna s azt mondják, hogy a huzkot csak azért vették ellenük, mert második férjével családját bízta őt fel, úgy véltén, hogy a huzkot beárják, kezükbe kerül a vagyon. A esendőrség előtt azért vádlottákká magukra a bűnt, mert a esendőrség bántalmazták őket. Demb György hivatkozik arra, hogy a bántalmazások következtében alkopesa még mindig mozog. Az esküdtszéki tárgyalás elcséleskéntől hánom napot vesz igénybe s így ítélelhozatalra csak szombaton kerül a sor.

Délután a negyedrendű vádlottat, Demb Szófiát hallgatták ki, aki várakozás ellenére vallomását igentartotta, ragaszkodott ahhoz, hogy első férjét apja, anyja és nagybátyja gyilkolták meg. Tragikus jelenet volt, amikor a vádló leányt szembesítették apjával s Demb Szófia a síró öreg emberek meglátása is fenn tartotta vállomását. Kihallgatásának befejeztével nem kis meglepetésre Gyeno királyi ügyész vele szemben a vádat elejtette. A tárgyalást holnap folytatják.

Törökország aránya az osztrák-magyar bankban

(Török diplomata a bolgár megegyezésről. — Aranypótló utalványok. — Bősséges a munició. — A Dardanellák ostroma.)

— Fővárosi tudósítónk távirati jelentése. —

Budapest, szeptember 9.

A Pester Lloyd munkatársának alkalmat volt beszélgetni egy török diplomattal, aki Budapesten át utazott Berlinbe nagyfontosságú megbízatással. A török államférfi, aki a legbeavatottabbak egyike, Törökország helyzetéről, a háború állásáról, a török-bolgár szerződésről és a balkán viszonyairól, a következő nagyrészt információkat nyújtotta:

— Az entente sajtójában nap-nap után felmerül arról szóló híradás, hogy Törökország munició hiányában hadseregét nem tudja megfelelő felszereléssel ellátni, hogy a török harc-téren a hadiszerek hiánya egyre nyomasztóban érezhető és ebből különféle következtetéseket vonnak le. Ezzel szemben megállapíthatom, hogy ezek a hírek alaptalan koholmányok. Törökországnak van megfelelő mennyiségű municiója és a pótlásokkal, meg a Törökországban létesített gyár termelésével együtt, bőven el vagyunk látva a leghosszabb háború tartamára is. Ez a gyár nagytömegű löszert és robbanó lövedéket képes előállítani, amely a már említett pótlásokkal tökéletesen megfelel az előírászatnak. Valótlau tehát az, hogy Törökországban hiányzik a munició, valótlau az is, hogy csapatainkat nem tudók felszerelni, amint hogy valótlau az ebhez fűzött összes céltalozat következtetések. Egyéb-iránt ezzel nem mondtam novumot.

— A Dardanellákra a hadihelyzet szer-főtt kedvező a mi részünkre. Csaknem egy éve folynak ennek a keskeny tengerezerosnak a partjain a logelkeseredettebb harcok, amelyekben rengeteg jó török vitéz is vesztette életét az entente súlyos veszteségei mellett. Ezeket a vereségeket nem kell túlkolnunk, ezekre büszkék lehetünk, mert ezek a hősök védik az elleneséges túlerővel szemben hazánk bejárását. Az entente óriási erőfeszítéssel folytatta ezt az akciót, amelyet ugyancsak nagy erővel kezdett meg. Tényleg sikerült is csapatokat partraszállítani a félszigetnek és a szoros partjainak több pontján, de ezek a csapatok a mi védőseregeinkkel szemben tehetetlenek és előnyomulni képtelenek. A török flotta és a török repülő is óriási veszteségeket okoztak az ellentének. Ismeretes, hogy mennyi angol és francia hajó pihen ma a tenger fenekén. A mi veszteségeink is minden szépítés nélkül ismeretesek. Minden körülmény összevetéséből megállapítható, hogy hadvezetőségünk és csapataink a legnagyobb munkát végezték el és hogy hőrességük, amelynek eredményét nemesak magunk, hanem utódaink is élvezni fogják, soha nem múló dicső emléke lesz a török történelemnek.

— Gazdasági és pénzügyi tekintetben szintén teljesen kielégítő Törökország helyzete. A termés olyan, a milyen már évek óta nem volt, úgy mennyiség, mint minőség tekintetben. Ezenkívül még a múlt évről is jelentékeny készletek vannak felhalmozva.

A pénzügyi helyzet, a háború kitörésekor kissé nehéz volt. Nálunk csaknem minden nagyobb vállalat francia tőkevel operált, a német és magyar-osztrák tőke csak a legutolsó évben kezdett a török piaccal foglalkozni. A háború kitörésekor tehát a legtöbb török vállalat állami felügye-lőség alá került és igen sok francia

és angol vállalat a megegyező napokban elmenekült és pénzkészleteit is magával vitte. Nálunk még a Dette Publique is francia volt, a mint ismeretes.

Az így támadt bajok közepette kötöttük meg Németországgal a nagy államkölcsonre vonatkozó szerződést. A kölcsonvett összeget azonban nem lehetett Törökországba szállítani, minthogy sem Románia, sem Bulgária nem engedik meg az arany-nak területükön át való szállítását. Ezért a kölcsonnyújtó németek az összegeket aranyban részben a berlini birodalmi bankban, részben az osztrák-magyar bank bécsi főintézetében elhelyezték a Dette Publique Ottomane számlájára és erről a török kormányt hivatalosan értesítették. A török kormány ekkor pénzjegyeket bocsátott ki, a letétbe helyezett arany értéke erejéig és e jegyek tedezeteként a letett arany szolgál. Ez nem bankjegy és nem államjegy, hanem arany-utalvány, amilyen még eddig sehol sem volt forgalomban. Megállapítható, hogy az arany-utalványt a közönség és a kereskedelem nagyon szívesen fogadta. Egyébként minden utalvány a következő záradékkal van ellátva: „A háború betegezése után aranypénzre váltatik be.”

A török-bolgár szerződés, amelyet már aláírtak a szerződő felek, különböző politikai, gazdasági, pénzügyi és hadviselési ügyekre vonatkozik. Ez a szerződés fogja a sokat tárgyalt Enos-Midia-vonal kérdését rendezni és ez fogja a Bulgáriának biztosítandó tengeri partsáv birodalmi ügyében a döntést meghozni. Ezenkívül különböző intézkedéseket tartalmaz, a két államnak egymással és közösen a többi balkáni államokkal szemben tanúsítandó magatartására vonatkozólag és részletesen kiterjeszkedik a Bulgária és Törökország közötti kereskedelmi és pénzügyi viszonyok a jövőben való kiterjesztésére.

— Nemesak az entente hatalmai, hanem a balkáni államok is etenk érdeklődéssel viseltetnek a török-bolgár szerződés hiteles tartalma iránt, amelyből még semmi sem került nyilvánosságára.

Ez az érdeklődés nagyon is érthető, mert úgy a balkáni, mint a nyugateurópai államcsoporthok érdekeire nézve messzeható következményekkel járt a szerződés. Ezzel magyarázható az is, hogy az utóbbi időben az ellenséges és semleges sajtóban számos verzió kerül felszínre, a melyek azonban magukon viselik az informálatlanság bélyegét. Erről a szerződésről hiteles adatokat nagyon kevesen tudnak. Annyi bizonyos, hogy a szerződés pontozatai igen nagyfontosságú változásoknak vetik meg az alapját. Ez a szerződés egyik legfontosabb aktája lesz, a jövőben Balkán fejlődésének oknyomozó történetéhez szolgáló kuforrásoknak.

Szerbia kiábrándult a győzelmi reményből.

(Elkeseredés az entente ellen. — A román kulisszák mögül. — Bulgária egyes uton megy.)

Távirati tudósítás.

Bukarest—Szófia—Nis, szept. 9.

A szerb viszonyokkal ma igen ismerős forrásból ered a szerbek hangulatának alábbi képe:

Kezdetben egész Szerbia biztosra vette a győzelmet és úgy hitték, hogy a háború legfeljebb hat hónapig tarthat. Most azután ilyen panaszokat hallani.

— A hat hónapból tizenkettő is lett és az oroszok Berlin helyett Pétervár felé vonulnak. A franciák nem tudnak semmire menni és az angolok! Hol van a híres angol flotta?!

A háború ilyen fordulata érthetően a minimumra csökkentette a szerbek lelkesedését. Mindenhol kezdik sejteni, hogy a háború még sem úgy végződik, amint számították, mert az oroszok veresége ezuttal Szerbiát is jelenti.

— Boga mi! (istenemre!) — mondotta egy befolyásos katonai személyiség — ha ezek a németek tovább is így páholyják az oroszokat, akkor igazán nem marad más a számunkra, mint levenni a kalapot és azt mondani: „Ti vagytok a mestereink, megadjuk magunkat!”

Az entente többi államait: Franciaországot és Angliát sokat gonyolják a szerbek. „A franciák átalusszák a háborút” — mondogatják. — Talán bizony azt várják, hogy a kis Szerbia menjen segítségükre.

Mindennek hegyébe pedig a drágaság hihetetlen mérveket ölt. Marhabust hetenként egyszer, csak vasárnap lehet vásárolni, eutrot pedig csupán hatósági utalványra ad a szerb kereskedő. Egy kiló kenyér 80 cent. A szerb munkásság lapja a Radniceki Novine keményen támadja az élelmezési bajok miatt a hatóságokat és különösen az ellen kel ki, hogy a legutóbbi időben is megengedték kukorica, borsó, élő sertés és marha kivitelét Franciaországba, pedig a szerb lakosság valósággal éheznek.

Az entente negyedik hatalmát: Olaszországot valósággal gyűlölik Szerbiában. Ennek a szerbek adriai vágyaiban van az oka. Inkább ellenséget, mint szövetségest látnak Itáliában, aki ellen készek új háborúra is, ha az olaszok olyan területekhez jutnának, amelyekre a szerbeknek fáj a foguk. A szerbeknek pedig egészen Triestig minden adriai területre fáj a foguk.

Legelkeseredettebb azonban a hangulat Bulgária ellen. Egészen józan, okos szerb k egyszerűre megvadulnak, ha a Bulgáriának adandó engedményekről van szó. Az entente demarsa a szerbekre lesújtó volt, mert a szerb nép elég éleseszű és megérti, hogy ez a lépés azt jelenti, hogy a közös ügy rosszul áll. A háború elején támadt szerb álmoknak: Dalmácia és Triest elfoglalásának már úgy is befellegzett és most még a birtokukban levő Macedóniát is elveszítse. És hozzá épen a Szerbiát védő entente parancsára veszítse el. A szerbek kezdenek azon töprengeni, hogy ellenségeiktől féljenek-e jobban, vagy barátaitól?

Szaloniki. Egy másik forrás így jellemzi a helyzetet:

Azok az üzletemberek, a kik most érkeztek vissza Szerbiából, arról számolnak be, hogy a szerb nép torkik van a háborúval és a ren-

des állapotok visszatérését kívánja. A lakosságnak elenyésző része rokonszenvez a katonai párttal és reméli, hogy a világháborúból Szerbia hasznot húzhat. Az entente minden lehető megtesz, hogy meghamisítsa a harcéri helyzet képét és különösen azzal kecségteti a szerbeket, hogy Németország gazdaságilag nem bírja sokáig a háborút.

A szerb nép békében akar élni Bulgáriával és egyes magasrangú tényezők önző érdekét látja abban, hogy a szerb-bolgár ellentét kiélesedett. Szerbia jelenlegi helyzete nem enged oftenzívát a monarchia ellen és az albániai akciót is erőtlenné teszi, természetesen tehát, hogy a bolgár támadás katasztrófális lehet. A Görögországgal való viszonyt nem tartják megnyugtatónak és azt hiszik, hogy előbb-utóbb konfliktusra kerül a sor, noha egyelőre sulyt helyeznek a görög barátságra.

A hadsereg harci készségéről és felszereléséről eltérők a vélemények. Kétségtelen, hogy az év folyamán minden lehető megtettek, hogy a rettenetes veszteségeket pótolják és az ország határát lehetőleg megerősítsék.

■ Az utóbbi hetekben O- és Uj-Szerbiában is nagyszabású katonai előkészületek történtek, a négyesszövetség azt a követelést állította fel, hogy Gavgeliből O-Szerbiába kettősvágányú vasútvonalat vezessenek, ezt a kívánságot azonban a Vardar-völgye szűk volta miatt nem lehet teljesíteni. A szerb kormány elhatározta, hogy kitérő állomásokat létesít a csapatszállítások megkönnyítése miatt, amelyeket a meglevő egyetlen vágányon alig lehet lebonyolítani.

Az entente pénzügyi pressziója Románia ellen.

Bukarest. Athénből jelentik: A román kölcsöntárgyalások azért végződtek Párisban balsikerrel, mert Románia nem akart a négyes-szövetség által meghatározott politikai előterjesztéshez alkalmazkodni.

A párisi és londoni nagy bankok képviselői erre egyszerűen beszüntették tárgyalásaikat a román kormány képviselőjével.

Románia szigorú semlegessége.

Bukarest. A román kormány abban a nyilatkozatában, a melyet a központi hatalmakhoz intézett s a melyben a Törökországnak szánt munició és fegyverek átvitelét megtagadja, kijelenti, hogy Románia azon elhatározásához, hogy szigorú semlegességet fog tanusítani, a török-olasz háború kitörése óta még inkább ragaszkodik, mert Románia és Oroszország között barátságos viszony uralkodik.

Koholmányok az ultimátumról.

Bukarest, szeptember 9. Az osztrák-magyar követség az alábbi sürgönnyt tette közé a bukaresti lapokban:

„Az Adeverul azt a hírt terjesztette, hogy Magyarország lépéseket tett Németországnál az iránt, hogy Németország ultimátumot intézzen Romániához. Az Adeverul ezen jelentése teljes koholmány. Gróf Czernin, osztrák-magyar követ.”

Szöbeli megegyezés van a román és orosz kormány között.

Bukarest, szeptember 1. A Szófiában megjelenő Duma című lap írja: Egy diplomata, a kinek alkalmá volt bukaresti államfértiakkal beszélgetést folytatnia, kijelentette, hogy Romániának semmiféle írásbeli megegyezése nincsen Oroszországgal. Mindössze valamelyes szóbeli egyezségről lehet szó. Romániának módjában áll választania, hogy a négyesszövetséggel tartson, vagy pedig a központi hatalmakkal. A román kormány azt tanácsolta a bolgár kormánynak, hogy tartózkodjék egy új balkáni háború telidézésétől, azonban nem tenyegtetett azzal, hogy a mennyiben Bulgária megtámadná Szerbiát, Románia viszont Bulgária ellen lépne akcióba.

Bulgária megmarad a maga útján.

Bukarest, szeptember 9. A bolgár kormány hivatalos organuma, az Echo de Bulgarie írja:

Szerbia válasza kétségtelenül nem lesz negatív, mert részéről egy olyan elutasítás, mint Görögországgé, lehetetlen. De mégis, a szerb válasz sokkal kevesebbet fog nyújtani, mint a mennyit a szövetséges hatalmak kívánnak és fokozottan kevesebbet, mint a mit Bulgária követeléseinek minimumául tekint. Görögország makacssága, Románia tartózkodó magatartása és különösen Oroszország habozása ébren tartja a szerb vezető köröket és a négyesszövetség akcióját abba a veszélybe hozzák, hogy véglegesen meghiusul. Tekintettel erre a helyzetre, Bulgáriának minden oka meg van arra, miszerint megmaradjon azon az uton, a melyen a krízis kezdetekor elindult.

Elkészült a szerb válaszjegyzék.

Nis. A szerb sajtóiroda a következő hivatalos kommunikét teszi közzé:

Az a válasz, amelyet a szerb kormány a négyes entente hatalmainak át fog nyújtani, elkészült és átadása közvetlen küszöbön áll.

SPORT.

+ Az A. T. E. országos atletikai viadala és birkozó versenye. Szeptember 8-án, kisasszony napján délután rendezte idei második atletikai viadalát. A viadalon csak a MAK. és Toldi Atletikai Klub jelent meg a rendező Torna Egyleten kívül. Mindannak dacára igen élvezetes sport eseményt nyújtott a megjelent közönségnek. A versenyszámok gyors egymásutánban peregték le. A kötélhuzást élénk érdeklődéssel nézte végig a közönség, nem különben a birkozást is. A részletes eredmény a következő:

I. 200 méteres síkfutás erős küzdelem után 1 méterrel első Radoczy Károly (MAK.) 27 és negyötöd másodperc, második Steinfeld ATE., harmadik Gebauer ATE. II. Súlydobás (vo.) Bródy J. ATE. III. 800 méteres síkfutás, első Cudar ATE. második Koch ATE. IV. Távugrás, első Barna (MAK.) 585 cm., második Knizse Jenő 575 cm., harmadik Gebauer ATE. V. 400 méteres síkfutás; e verseny volt a viadali legélvezetesebb száma. Steinfeldet az ATE. kitűnő futóját Radoczy a MAK. kiváló futója csak trikó szélességgel tudta a célban megelőzni, harmadik Gebauer ATE. volt. VI. Gerelyvetés, első Fehér Lajos ATE. 4370 cm., Steinfeld Imre ATE., harmadik Bródy ATE. VII. 3000 méteres síkfutás, első Zsuppon ATE., második Pály ATE., harmadik Wigder ATE. VIII. Rudugrás, első Barna (MAK.) második Reiszfeld ATE. IX. Birkozás, első Meigart Imre, második Stier József, harmadik Flesch József, mind a három az Aradi Toldi Athletikai Klub tagja.

Bulgária és Törökország megegyezése.

(Aláírták a konvenciót. — Bulgária nem áll szóba Szerbiával. — Az entente elfordult Bulgáriától.)

— Távirati tudósítás. —

Szófia—Athén, szept. 9.

A szerződés aláírásának napja.

Szófia. A török-bolgár megegyezést a meghatalmazottak szeptember 3-án aláírták.

Radoszlavow a megegyezés határvonalairól.

Szófia. Radoszlavow miniszterelnök a különböző politikai pártok vezetőit tegnap magához kérte és közölte velük, hogy a Törökországgal kötött megegyezés következtében a jövőben a Tundza-folyó lesz a délnyugati határ Drinápoly Karagács nevű külvárosáig, onnan túl déli irányban a határ a Marica-folyó lesz, illetve a Maricától keletre a folyó mentén Enoszig, a tengerpartig végig húzódó két-három kilométer szélességű terület. Törökország összesen kétezerháromszáz négyzetkilométer területet engedett át Bulgáriának.

Radoszlavow ez alkalommal a képviselők előtt kijelentette, hogy nézete szerint a Balkán-országok érdeke Bulgáriával szemben nem azonos. Ha Bulgáriának hadba kellene vonulnia, úgy csak egy arevonalon fog küzdeni.

Bulgária nemzeti Ünnepe lesz az Ünneplés átadás.

Berlin. A Frankfurter Zeitung szófiai jelentése szerint Bulgária a török területeket szeptember 19-én fogja ünneplés szertartással átvenni. Ezen a napon van Észak-Bulgária és Dél-Bulgária egyesülésének évfordulója s a bolgár kormány e nemzeti ünneppon fogja az új területet Bulgáriába bekelezni.

Szófia. A török-bolgár megegyezés aláírásával egyidejűleg megállapították a török területek Bulgária részére való ünneplés átadásának feltételeit is. Két török ezred az új határon teljes diszben várja a megszálló két bolgár ezredet, amely zenével és lobogó zászlókkal érkezik. A török katonai zenekar a Sumi Marica bolgár nemzeti himnusz, a bolgár zenekar a török indulót fogja játszani. Kölesönös tisztelgés és a meghatalmazási iratok kicserélése után a török parancsnok a kormány kiküldöttjeivel átadja a bolgár küldötteknek az új területet. A hivatalos személyiségek és mindkét tisztikar részére ugyanaz a nap este a török kormány Drinápolyban bankettet ad.

Mégis összehívják a szobranjet?

Szófia. A bolgár kabinet egy tagja, az Uro munkatársa előtt kijelentette, hogy mi-helyt a bolgárság nemzeti egyesítésére irányuló mozgalom valamelyes eredményt tud felmutatni, a kabinetnek semmi kifogása sem lesz az ellen, hogy a szobranjet rendkívül ülés-szakra hívják egybe. Ezáltal teljesedésbe mehetne a bolgár ellenzék kívánságainak egyik legfőbb pontja, amely a szobranje összehívását sürgeti. A miniszter hozzátette még, hogy minden a közeli jövő körülményeitől függ.

Az entente magára hagyja Bulgáriát.

Szófia. Egy bententes bolgár diplomata a Dnewnik munkatársa előtt a következő kijelentést tette:

Az entente legutóbb jegyzéket küldött Bulgáriának. Az elsőben azt kérte, hogy Bulgária feltétlenül egyezzen meg Romániával a dobrudszai kérdésben. Bulgária erre azt válaszolta, hogy ezt intézzék el az entente-hatalmak. A második jegyzék, amely Bulgária válaszára jött, egyáltalában nem tesz említést a dobrudszai kérdésről. Ennek következtében állottak elő a jelenlegi nehézségek.

Görög csapatok a bolgár határon.

Szófia. Az „Echo de Bulgarie” téli-hivatalos lapnak Nisből a következőket jelentik: Szalonikiból erős csapatok indultak a bolgár határra, hogy különböző stratégiai pontokat megszálljanak.

Szerbia a Dunáról vár támadást.

Nis. A szerb sajtóiroda hivatalos kommunikében kategórikusan megafolja azt a szófiai hírt, hogy Szerbia a bolgár határra katonaságot vezényelt volna, amikor Bulgária elhatározta, hogy az ideai hadgyakorlatokat a szerb határ közelében tartja. A tényállás épp az ellenkező: Szerb katonai intézkedések csak a Duna mentén történtek, mert küszöbönállónak tartják azt az eshetőséget, hogy német és osztrák-magyar csapatok forszírozni fogják a Dunát.

Óriási munició-szállítmány Szerbiának.

Szaloniki. Az utóbbi napok alatt az itteni kikötőbe oly óriási mennyiségű munició érkezett Szerbia számára, hogy valamennyi kikötőraktár munició-s ládákkal van tele. A szerb kormány a kirakodás gyorsítása céljából számos vaggont küldött Szalonikibe, ahol egy permanens szerb bizottság gondoskodik a munició átvételéről.

Bulgária visszautasította Szerbia újabb ajánkozását.

Zürich. A Giornale d'Italia jelenti Szótiából: Szerbia szófiai követe szeptember 1-én kormánya megbízásából megjelent a bolgár kormánynál és azt ajánlotta, hogy az engedmények dolgában bocsátkozzék Szerbiával közvetlen tárgyalásokba. Radoszlavow miniszterelnök az ajánlatot barátságosan, de határozottan visszautasította azzal az indokolással, hogy Bulgária folytatni kívánja a tárgyalásokat az entente-tal.

Venizelosz néma marad.

Páris. A Petit Parisen athéni tudósítója beszélgetést folytatott Venizelosz miniszterelnökkel, a ki kijelentette, hogy kabinetje és barátai tudják, hogy mit akarnak cselekedni. Nem mondhat és nem is akar semmit sem mondani, mert állását nehéz pillanatban foglalta el és első dolga, hogy ismét megtalálja a kibontakozás útját. A kamarában sem nyilatkozik és semmiféle kérdésre nem ad választ. Oszdében fog dolgozni, hogy a rendet és összhangot ismét helyreállítsa.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A városi Zenede új tanéve. Tegnap tartotta a városinak nevezett Zenedét fenntartó Zenekedvelők Egyesülete választmányi ülését, Végvári Neuman Dániel báró udv. tanácsos elnöklése alatt. A választmány jegyzőkönyvben örökléte meg az elhunyt Krispin József érdemeinek emlékét. Az igazgatói teendőik ellátásával a Zenedének városi kezelésbe leendő átvételéig Máday Mátyas titkár bízta meg. Az átvétel Kovács Vince városi közművelődési tanácsnok szerint a háború befejezte után lehetőleg hamar fog megvalósulni és kilátás van arra, hogy a városivá lett Zenede azzal a joggal fog rendelkezni, hogy növendékeit pusztán bizonyítványuk alapján minden felvételi vagy magánvizsga nélkül veszi fel az Országos Magyar Zeneakadémia. Ennek jelentőségét számos aradi szülő tudja mérlegelni, kiknek gyermekei évről-évre nagy költséggel utaznak Pestre, hogy a 80 korona vizsgadíjjal egybekötött magánvizsgát a Zeneakadémián tegyék, jöllehet e magánvizsga alapján a Zeneakadémia senkit sem vesz fel növendékül, ha csak az illető külön felvételi vizsgálaton helyét újból meg nem állja. Szóval a leendő Városi Zenede tekintélyes költségkímélést jelent minden növendéknek, ki a Zeneakadémiára igyekszik. S e jognak, valamint az állami szubvencionak ellenében Arad városa csupán annyi koncessziót tesz, hogy a szerződendő igazgatóról és tanárokról meghallgatja a Zeneakadémia véleményét, ami érthető is. A választmány elhatározta még, hogy a tandíj-kedvezmény osztogatásánál eszentul nagyobb körültekintéssel jár el, amennyiben eszentul az állami és városi iskolák mintájára a kedvezményért kérvényező vagyoni állapotáról hivatalos információt fog szerezn. Végül teljesítette a tanári karnak évek óta hiába ismételt kérését a fizetésjavításra vonatkozólag, amennyiben eddigi javadalmazásukat 20%-kal emelte s egyben kimondták, hogy egy órára csupán 4 növendék osztható be.

* Az aradi zenekonzervatóriumba a beiratások szeptember hó 1-én megkezdődtek Müttermüller József igazgató, Szabadság-tér. 2987

* Liana, a szép kalandornő. (Szenzációs sláger az Urániában.) Nagy sikerrel mutatta be tegnap a színház a szezon egyik legsikerültebb újdonságát, egy történelmi színezetű drámát. A fejedelmi udvarok magas fényében, az intrikák, udvari cselzövénnyek ágas-bogas szövevényében játszódik le ez a kitűnő dráma, melynek főalakja egy kalandornő, aki azonban azt, amit tesz, magas utasításra cselekszi: a miniszter szó árnyát a fejedelem ellen, minden igyekezetével meg akarván foztani annak fiát a tróntól, hogy magasratörő terveit sikerüljenek. A fejedelem halála után folytatja terve kivitelét, az új királytól el akarja téríteni szándékától, hogy elődje családját felkeresse és épen erre használja fel Lianát, a kalandornőt, aki az utolsó percben meg tudja akadályozni a titok kiderülését. — A rezervista ájma, Ziehrer magyar háborús operettje, legközelebb az Urániában. 5

* Beizebub leánya. (Uj Nordisk-sláger az Apollóban.) Az Apolló-színház egymásután aratja a szebbnél-szebb sikereket a Nordisk-filmgyár őszi újdonságaival. Pénteken és szombaton mutatja be a Beizebub leánya című szenzációs drámát, amely úgy a pazar kiállításával, mint a meséjének lebitinoselő érdekességénél fogva még a Nordisk-képek magas színvóján is felülmelkedik. Satanita, a tüzes, szép kőbor eigányleány varázslatos hatalommal szedi egymásután áldozatait. Sorsa élvezeti Dorna gróf kastélyába, ahol a kultúra illatos kenyérét ismeri meg, de kíváncsiságával itt is áldozatokat követel. Beizebub leánya feldulja a grófi család békéjét, míg aztán a végzet eléri őt is s egy magas hegyről lezuhan a tengerpart fővnyére. Megrázó erőik mozgattják ennek a grandiózus varázslatos rugóit. A fővnyelek művészi szempontból is nagyszerű látványosságot nyújtanak. A Beizebub leányán kívül a legújabb harctéri sorozatot is pénteken mutatja be az Apolló. 3

* Beiratkozás hegedű, zongora, ének és mimika tanulására Karhanek Ferencnél, Batthyány-u. 21. 3447

Miklós nagyherceg bukása.

(Az elcsapott fővezér tiltakozása. — A cár nem lesz a béke akadály.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Frankfurt, szept 9

Nem engedte magát elcsapni a generalissimus.

Amsterdam. Pétervárról jelentik, hogy a legutolsó rendkívüli haditanácson határozta el Nikolajevics Miklós nagyherceg elmozdítását. A cár a haditanács után külön futárt küldött a főhadiszállásra a nagyherceghez és közölte vele, hogy a legfelsőbb haditanács kívánságára mondjon le a fővezérségről, mert ezentul a harctéren lévő seregeket szakaszokra fogják osztani s egyes szakaszok vezéreit egymás mellé rendelik, hogy a felelősséget megosszák. A nagyherceg állítólag nyomban bejelentette a cárnak, hogy a fővezérségről kész lemondani. Együttal figyelmeztette a cárt ennek a decentralizációnak veszedelmére. Így történt azután, hogy a fővezérséget maga a cár vette át.

Egy másik verzió szerint a cár egész hirtelen és csak azután határozta el magát a főparancsnokság átvételére, miután a főhadiszálláson hosszasan tanácskozott a nagyherceggel. Péterváron azt beszélik, hogy ezen a tanácskozáson heves jelenetek játszódtak le a cár és Nikolajevics Miklós nagyherceg között. A cár röviden tudtára adta a nagyhercegnek, hogy új fővezért fog kinevezni. A nagyherceg tiltakozott az ilyen megáláztatás ellen. Azt mondta, hogy adjanak módot neki lemondásra, mert nem engedi magát elcsapatni. Ekkor tökölte el magát a cár arra, hogy átveszi a főparancsnokságot. Ebbe a nagyherceg is készségesen beleegyezett.

Megbukott az orosz kormánypárt oszlopa.

Berlin. A cárnak Nikolajevics Miklós nagyherceghez intézett leiratát kommentálva a Berliner Tageblatt a következőket írja: Az indokolás, a nagyhercegnek kaukázusi alkirályiá váló kinevezése senkitem fog megtéveszteni a változás igazi jelentősége felől. A nagyherceget eltávolítják, mert őt terheli a felelősség a lengyelországi és galicini orosz katasztrófákért és mert a lesújtó katasztrófák után befolyása megtört.

A Vossische Zeitung írja: A főparancsnokságban beállott eme változás mígha fog valamit változtatni a harc kimenetelén. A szövetségesek közös katonai megegyezésére irányuló minden törekvés meggyűlölt ellentelünk szövetségének természetellenességén, mert mind egyikük más és más politikai célt követ. Ezen az orosz parancsnokságban előidézett változás sem fog segíteni.

A Lokalanzeiger írja: A parancsnokságban történt változás nagy katonai jelentősége mellett nyilvánvaló az esemény politikai jelentősége is. Miklós nagyhercegnek a főparancsnokság alól való felmentésével az orosz kormánypárt elveszti legerősebb támaszát.

Berlin. Beavatott körük azt beszélik, hogy a cár nagyon boldog, hogy

kedvező alkalom nyílt a nagyherceg félretolására, mert Nikolajevics Miklós könnyű szerrel tulhatalmassá válhatott volna. A nagyherceg ezenkívül az eltagadható béke megkötésének legnagyobb akadályja volt.

Egygyel több a vezér . . .

Páris. Clemensau Nikolajevics Miklós nagyherceg távozásáról nyilatkozott. Semmi sem változott — mondta — csak egygyel több a fővezér az orosz ezüvetséges seregek élén.

Mi mindent nem jelent a cár főparancsnoksága.

Zürich. Milanóból jelentik: A Corriere della Sera abból az alkalomból, hogy a cár átvette a főparancsnokságot és ezt egyedül Poincarrenak táviratozta meg, azt következteti, hogy a cár ezzel kötelezte magát népe, szövetségesei, az ellenség, a világ és a történelem előtt, hogy nem adja fel addig a harcot, amíg Oroszország nem győz. Amíg a helyzet nyomban nem változik meg és további kritikus órákra el kell készülni, mindazonáltal az orosz hadsereg helyzetének javulása biztos és erő kifejtésének hullámvonala fellendülő tendenciájú.

A visszavonulás lélektana.

Frankfurt. A milliós orosz hadsereg a gorlicei áttérés óta állandó visszavonulásban van és rengeteg halottat, sebesültet és foglyot veszít, ugyanintén fontos pozíciókat és horribilis hadianyagot. Ez az ár egy kicsit sok azért a stratégiai visszavonulásért, amit az orosz barátai és szomszédjaikkal szemben hirdetnek.

A foglyok nagy száma abból következik, hogy az oroszok kénytelenek a tűzérési anyaggal takarékoskodni és a visszavonulást kizárólag gyalogsági csapatokkal fedezni. Ebből származik különben az is, hogy aránylag kevés ágyút veszítenek, viszont óriási emberanyag megy kárba. A tűzérési pótlása lehetetlen feladat, miután a taktikai cél az volna, hogy a támadó ellenséget nagy területen kibontakozásra bírják és közeledését lehetőleg lassítsák. Mivel azonban a támadó ellenség közelebb jut, a hátvédnek vissza kell vonulnia, hogy új állást foglaljon el és a játékot elől kezdje. Az ellenség idővesztésége alkalmat nyújt arra, hogy a visszavonulás rendezett legyen és újabb csoportosulás kialakuljon. Mindezeket a feladatokat azonban kizárólag gyalogsági csapatokkal nem lehet elvégezni, miután csak tűzérési harcra lehet nagy távolságról kibontakozásra bírni a támadókat és újabb és újabb pozíciók védelmével az előnyomulást tényleg lassítani. A gyalogság csak közvetlen közelből tudja a harcot felvenni és kénytelen döntést provokálni. Ez az oka annak, hogy egyszerű hátvédharcok helyett az oroszok újabb és újabb vereségei kísérik a visszavonulást. Igaz, hogy az orosz gyalogság általában vitteül vereszkedik, de a taktika lehetetlenné teszi a stratégiai visszavonulás céltudatos keresztülvitelét.

A visszavonulás a csapatok lelkiállapotára igen káros hatással van és megbénítja a vezetőket is, lényegében tehát reménytelen akció. Természetes, hogy amikor Hindenburg visszavonult, mindenki tudta, hogy logikus manőverről van szó s az újabb offenzíva előkészítéséről. Ez a meggyőződés az orosz hadseregből teljesen hiányzik, épp úgy, mint a vezérbe vetett feltétlen és megokolt bizalom is, ami a német és az osztrák-magyar hadsereg minden

akciójában megnyilvánul. Az orosz hadsereg nem bízik a hadvezetőségben, miután a négy hónap óta tartó zavar és reménytelen visszavonulás elvette a csapatok kedvét és hitét attól, hogy újabb offenzívára kerülhet a sor. Ez a pszichológiai veszteség lényegesen számba jön az anyagi és katonai károk mellett. Az orosz hadsereg a foglyok, halottak és sebesültek százezrei mellé odaszorozhatja a reménytelen akciónál nem számíthat és akik a győzelem minden reménye nélkül vereszenek.

Az orosz hadvezetőség egyet akar: alkalmas helyen megállítani a menekülő csapatokat. A német és osztrák-magyar hadvezetőség ezt a célt lehetetlenné kívánja tenni, legalább addig, amíg ezt az általános helyzet megköveteli. Mindezeket az történi, amit a német és osztrák-magyar hadvezetőség tervbe vett és az oroszok képtelenek arra, hogy a maguk akaratát érvényesítsék.

Miklós nagyherceg hibái.

Kopenhága. A National Tidende Miklós nagyherceg bukásáról a következőket írja: Az orosz hadvezetőség kétségtelenül súlyos és végzetes hibákat követett el. Ritkán volt nagyobb győzelmi kilátása valakinek, mint Miklós nagyhercegnek. A hadvezetőség azonban nem érte a hadseregének túlerőjét kihasználói. A kárpáti hadjárat és a municióhiány alaposan meggyöngyítették a haderőt. A szövetségesek ezután áttörték az orosz harcfrontot és az orosz kárpáti sereget visszavonulásra kényszerítették. Ezzel megtörtötték a hadiszerecsék.

Négy hadiadó-javaslatot törölt a kivető bizottság.

(Elhalasztott tárgyalások.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9

A hadiadót kivető bizottság Baross Lajos dr. elnöklése alatt ma folytatta tárgyalását. A mai napra több izraelita adózó is be volt érkezve. Ezek azonban az ünnepra való tekintettel nem jelentek meg a tárgyaláson. A bizottság ezért, mindjárt az ülés elején, úgy határozott, hogy azok adóját, akik vallási kötelezettségük teljesítése miatt ma nem jelentek meg, kedden tárgyalják, míg a holnapi tárgyaláson meg nem jelennek adóját szerdán fogják kivetni. Stauber József lapszerkesztő volt a listában az utolsó, aki ma került volna sorra. Holnap Réthy Viktor kereskedő hadiadóját tárgyalják először. A mai tárgyaláson a bizottság Köpt János dr. ügyvéd, Winkler János szőlőoltvány kereskedő, Damián Aurél dr. orvos, Szathmáry Mihály nyugalmazott főmérnök és Közigység Fiedl gróf magánzó adójából szálított le, míg Weisz Lajos, Weisz Károly gyárosok, Purgly János földbirtokos, Wadowszky Gusztáv kereskedő, Urbán Iván báró főispán, Pap I. János püspök, Kneffel Lajos szénkereskedő, Tóth János főkepenzes és Oravetz Miklós fakereskedő hadiadóját abban az összegben állapította meg, melyet a pénzügyigazgatóság javasolt. Szalay Károly és Czédly Károly dr. ügyvédekkel miután beigazolták, hogy a múlt évben nem volt huszszor koronát meghaladó jövedelmük, a bizottság törölte a pénzügyigazgatóság lajstromából és egyáltalán nem rótta őket meg a hadiadóval. Eddig tehát már a következőknél konstataulta a bizottság, hogy a pénzügyigazgatóság alaptalanul sorozta be őket a hadiadózók lajstromába: Domán Sándor, Stengl Andor, Szalay Károly és Czédly Károly dr.

Vaszary Kolos bibornok temetése.

(A király képviselője Keszthelyen.)

Távirati tudósítás.

Keszthely, szeptember 9.

Ma délelőtt temették el fényes egyházi szertartások között Vaszary Kolos bibornokot, Magyarország egykori hercegprímását.

A temetésre ma reggel hét órakor Keszthelyre érkezett a király képviselőjében herceg Pálffy Miklós udvarnagy, a kormány képviselőjében pedig Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter.

A püspöki karból jelen volt báró Hornig Károly bibornok veszprémi, gróf Széchenyi nagyvárad, Prohászka ezékesfőhercegi, Glattfelder osznádi, gróf Mikes szombathelyi és Fetser győri püspök, ott volt továbbá Hajdu bencés főapát is.

Hornig bibornok a főpapokkal háromnegyed kilenckor ment a templomba, az elhunyt biboros ravatalához.

Pontuan 9 órakor állott a templom elé a díszfogat, amely herceg Pálffy Miklós udvarnagot, a királynak a temetésre küldött képviselőjét hozta a Fesztes hercegi palotából. A király képviselőjét a temetést végző Hornig bibornok fogadta a bejáratnál a szokásos ceremóniák szerint.

A keszthelyi templom, melybe ma már csak jeggyel lehetett belépni, szűknek bizonyult a sok küldöttség és képviselő befogadására. A szentélyben foglalt helyet Jankovich Béla kultuszminiszter, a kormány képviselője és a püspöki karnak itt időző tagjain kívül Kohl Medárd és Kránitz Kálmán felszentelt püspökök, míg a rokonság, valamint a különféle küldöttségek, továbbá a katonaság és az egyházi és világi dignitáriusok a templom hajójának fekete posztóval bevont padjaiban helyezkedtek el.

A rekviem végzetével Hornig bibornok fekete palástot öltött magára és asszisztenciával leborult a templom hajójában felállított s az utabban érkezett koszorú tengerétől elborított dísz-ravatal elé. Ugyanakkor a koporsó négy sarkán Széchenyi Miklós gróf nagyvárad, Prohászka Ottokár székesfőhercegi, Glattfelder osznádi és Mikes János gróf szombathelyi megyéspüspök foglalták el helyeiket egyházi ornátusban. A Libera végzetével az öt főpap megadta az elhunytak a főpapok temetésén szokásos és az egyház által előírt abszolúciót. Ennek végzetével Hornig kardinális levetette egyházi ruháit, miközben sorakozni kezdett a temetési menet.

A fényes temetési menet, melyhez foghatót még nem látott a keszthelyi közönség, elejétől végig a legnagyobb rendben, nagy fényvel és pompával s a nagy halotthoz méltósággal folyt le. A menet élén vitték a temetési keresztet és zászlót, melyek mögött a helybeli zárda növendékei lépkedtek fehér ruhában, ezőlámpákkal. Ezután a rogyásig megakadt koszorús kocsit követték.

Az összes városi képviselőkből s a szerzetes és világi papság karínges zárt sorából a hátul ki a menet vezető része, míg közvetlenül a halottas kocsit előtt az egyházi dignitáriusok, az asszisztencia és a temetést végző Széchenyi Miklós gróf v. b. t. t. nagyvárad megyéspüspök haladt. A négyfogtú üveges gyászkoost teljesen elborították a koszorúk.

A kocsit mellett az elhunyt cimerezett pajzsát vivő gyászszobrok és az általa nagy áldozatokkal kibővített keszthelyi zárda apácai haladtak, míg a kocsit mögött közvetlenül Pálffy Miklós herceg udvarnagy, a király képviselője lépkedett, majd Jankovich Béla kultuszminiszter, a kormány képviselője s a temetésre ideérkezett világi méltóságok, az elhunyt rokonai és a különféle intézmények képviselői következtek. Az ily módon kialakult menet a templomból a Kossuth Lajos-utcán át a város déli részén levő Szent Miklós-temetőbe vonult.

A temetőbe érve a Vaszary-kápolna előtt leemelték a koporsót a gyászkoosíró, a temetést végző Széchenyi Miklós gróf püspök pedig

elvégezte az utolsó szertartást, mire a résztvevők térdre állva imádkoztak az elhunyt bibornok lelkiüdvéért.

Ennek megtörténte után a kápolnán keresztül a boldogult hercegprímás által létesített sírkápolnának nyitva álló szarkófájába helyezték az érekeporsót, a márványszarkófág tetejét ráillesztették, légmentesen elzárták és ráhelyezték az elhunyt kardinális bibornoki kalapját. Ezután a közönség csendben szétoszlott.

A főpapi temetések után szokásos misét a plébánia templomban Halbik Ciprián tihanyi bencésapát végezte, míg a temető kápolnájában a temetés befejezése után Kohl Medárd dr. felszentelt püspök mondott csendes misét.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Radoszlavov a közeli béke jeleit látja.

Bulgária egy fronton fog harcolni.

Távirati tudósítás.

Szófia, szeptember 9.

Radoszlavov miniszterelnök a szobranje képviselőiből álló, előtte megjelent küldöttségnek felémeltette, hogy nyugaton a közeli béke bizonyos jelei észlelhetők.

Bulgária viszonya Törökország-hoz kitűnő. Ma már Bulgária tényleg birtokában van a Dedeagacsba vezető vasútvonalnak. A török-bolgár határ a Turdzsa folyó mentén Karagátsig húzódik, amely Bulgáriáé, azután pedig Srofhüg, a Maricától keletre két kilométerig, Srofhitól Enoszig a Marica balpartján vonul a határ.

A kabinet nagyon szilárd és a kormány számít az ellenzék hazafiasságára. A kormány nem szándékozik feloszlítani a szobranjét. Nem hisz abban, hogy Szerbia, Románia és Görögország Bulgária ellen közösen támadnának.

Ha Bulgáriának harcolnia kell, ez csak egy fronton fog megtörténni.

Boroevics olasz harctéri kitűnő helyzetünkről.

Budapest. A tóhadiszállásról jelentik: Boroevics tabornok ma fogadta az újságírókat, akiknek a délnyugati helyzetről a következőket mondotta:

— Mint mindig, úgy most sincs helyzetünk telől Önök előtt semmi titkolni valóm. Nézzék meg, amit akarunk. En csak egyet mondhatok: azt, hogy helyzetünk itt kitűnő lesz, oty kitűnő, oty jó, hogy jobbat el sem képzelhetünk.

Mackensen a Dardanellák bevehetetlenségéről.

Berlin. Königsbergől jelentik: Mackensen vezérezredes egy itteni festőnek modelt ült. Beszélgetés közben a tábornagy kijelentette, hogy a Dardanellák bevehetetlenek. Véleménye szerint a háborúból csakis a központi hatalmak kerülhetnek ki győztesen.

London. Az angol lapok nem tudják lehangoltságukat eltitkolni Nikolajevics Miklós nagyherceg elbocsáj-

tása miatt. Azt írják, hogy ezen változás egyrészt bizonyítóka a komoly helyzetnek, másrészt pedig bizonyítóka annak az akaratnak, amely a mellett van, hogy ki kell tartani a végső győzelemig.

Szaloniki. Szerbiából jövő utasok azt beszéltek, hogy a szerbek a zajecári élelmiszer és municiókészleteket Nisbe szállították.

Lugano. Az athéni vesztegetési botrányról a Corriera della Sera ezeket jelenti: Petrizzopulos és Valois postatisztviselőket, akiket a francia hírlapírók megvesztegettek, hogy a görög király és a német követség táviratait elsikkasszák, ma letartóztatták. Velük együtt börtönbe kerültek az újságírók is. Petrizzopulos bevallotta a táviratok visszatartását, a többiek tagadnak. Az ügyet Petruzopulos felesége és ennek szeretője árulták el.

Német Zeppelinek bombázták London Cityjét.

(Nagyobb károk. — Sértetlenek a léghajók.)

Távirati tudósítás.

Berlin, szept. 9.

Berlin, szept. 9. (Hivatalos.) Szeptember nyolcadikáról kilencedikére virradó éjjel tengerészeti léghajóink jó eredménnyel megtámadták London Cityjének nyugati részét, továbbá a nagy gyártelepeket Norwich mellett, valamint a miidlessbroughi kikötőt és vasműveket. Erős robbanásokat és számos tüzet tygettünk meg. Az ellenséges ütegek hevesen löttek léghajóinkra, de mindegyik sértetlenül tért vissza. (A tengerészeti vezérkar tönöke.)

London. A sajtóiroda jelenti: A múlt éjjel három Zeppelin támadást intézett a keleti grófságok ellen. A Zeppelinek mindenütt több bombát dobtak le. A védőgyűk tüzeltek a Zeppelinekre és repülőgépek szálltak fel, de a léghajók sértetlenek maradtak. Tizenöt kis lakóház elpusztult, vagy erősen megsérült, ezenkívül nagyszámu ajtó és ablak összezúzódott. Több helyen tűz ütött ki, melyeket azonnal eloltottak. Komolyabb kár egyébként nem történt. A támadás után a következő baleseteket jelentették be: Meghalt két férfi, három asszony és öt gyermek, megsebesült tizenhárom férfi, tizenhat nő és tizennégy gyermek. Egy férfi és két asszony, akiket valószínűleg a romok maguk alá temettek, eltűntek. A szerencsétlenül jártak egy sebesült katona kivételével, mind polgári személy.

— Kitüntetés. A király Sárkány Fereac dr. aradi ügyvédet, a 7. hegyi tüzérezred tartalékos hadaegyát az eilenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a signum laudissal tüntette ki. — Niedermayer Rezső aradi 33. gyalogezredbeli őrmester az ellenséggel szemben tett kitűnő szolgálata elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján.

— Kirendelés. Az aradi kir. közjegyzői kamara közhírré teszi, hogy az áthelyezés folytán feresedsba iött körösbányai kir. közjegyzői állásra — a kinevezendő kir. közjegyző működésének megkezdése napjáig terjedő időre — az 1886. évi VII. t.-c. 7. §-a értelmében helyettesül dr. Ikrich Arnold nagyenyedi kir. közjegyzőhelyettes hivataltól kirendelte.

— A vak katonáknak. Blaha Károly mérnök főherceglakról 10 koronát küldött a megvakult katonáknak. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Tüzérségünk a Krn körüli harcokban. Az olasz hadsziinterről írja egy tüzérezredben szolgáló aradi tüzérezredes tiszta:

— Az utóbbi napokban Flitsch és Krn körüli lejátszódott harcokban csapataink részéről tanusított bátorság, melylyel az ellenség minden kétségbeesített támadását visszaverték, külön említésre méltó. Különösen kivált azonban teljesítményeivel a Vrsic állás körüli harcokban a szt.-pölteni Landwehr gyalogság, támogatva a karinthiai landwehrekkel és tüzérségünkkel. Újlag bebizonyították ezek a bátrak, hogy a harcban az erős akarat — nem tágtáni és nem mozdulni — a döntő. Szilárdan álltak a landwehrek a heves ellenséges tüzérségi tűz dacára az ellenség tulerejével szemben és a minduntalan támadó olaszokra sziklákat hengergettek. Ha egy ellenséges hullámnak sikerült állásainkig jutnia, elkeseredett kizitusa kezdődött, melynek végeredménye mindig egyforma maradt: egy arasznyi földet sem vesztettünk, az olaszokat véresen visszavertük! Az egy napon 20 nagy és 50 kis ezüstéremmel kiüntetett csapatokat hőiesen támogatta a tüzérségünk is. Auguszus 28-án újra heves harcok éledtek. Közibombákkal és aknákkal kezdte meg az ellenség támadását. Míg gépfegyverei állandóan működtek, az ellenség éjjel és reggel 5 óra között akadályainkig dolgozta magát és rohammal próbálkozott. 6 órára a támadás vissza volt verve és az ellenséget régi fedezékeibe kergettük. Tüzérségünk, melynek nagy része volt a nap eredményeiben, tovább bombázta őket. Az ellenség óriási veszteségei ismét hiába voltak.

— Teadrágaság Angliában. Londonból jelentik: A „Times“ szerint a tea rendkívül magas árának csökkentését nem várhatni, bár Ceylonból husz millió, Indiából pedig hatmillió font tea érkezett. A tea drágaságának az az oka, hogy ezzel a cikkel most Anglia látja el egész Franciaországot és Oroszországot, azonkívül a hadsereg is igen sokat fogyaszt. A „Times“ szerint a tea drágaságának oka bizonyos rendkívüli állapotokra is vezethető vissza. Ez alatt a homályos kitétel alatt a német tengerelattjárók működését kell érteni. Az angol lap szerint Franciaországban a tea élvezete kedveltebb lett, míg Anghében a kávéfogyasztás lett nagyobb. Ennek oka állítólag az, hogy Angliában igen sok a belga menekült.

— A 43—50 évesek önkéntessége. A 43—50 évesek közül hadiönkéntes a népfelkeltési szemlén alkalmasoknak találtak közül csak azok lehetnek, akik 1. annak idején valami rendfokozatot értek el (csillagot kaptak), 2. akik legalább egy évig ténylegesen szolgáltak és 3. akik legalább 8 heti kiképzésben részesültek s azonkívül két fegyvergyakorlaton részt vettek. Azik népfelkeltési szemlén alkalmatlanoknak minősültek, azok a honvédség kötelékébe önként beléphetnek, ha az illető csapattesttől felvételi engedélyt kapnak. Akiknek így joguk van az önkéntes belépéshez, csak ahhoz a fegyvernemhez állhatnak be, melynél annak idején tényleg szolgáltak, illetve katonai kiképzést nyertek. Tehát, akik a gyalogságnál szolgáltak, csak a gyalogsághoz, akik a lovasságnál, vagy tüzérségnél szolgáltak, csak a lovassághoz, illetve tüzérséghez léphetnek be önként. Azik azonban annakidején a haditengerészetnél szolgáltak, csak a gyalogsághoz, a volt hadmérnöki csapatoknál szolgáltak pedig csak az utász- vagy árkászcsapatokhoz léphetnek be önként. A népfelkeltő bemutató szemlén alkalmasnak osztályozott 43—50 éves népfelkeltésre kötelezettek csak az évfolyamuknak általános beállítását megelőző napig léphetnek be önként. A népfelkeltési szemlén alkalmatlanoknak találtak azonban bármikor beléphetnek, ha felvételi engedélyt nyernek az illető csapattesttől. Mindezen önként belépést annakidején viselt rendfokozatukat vissza kapják, feltéve ha ettől valami okból meg nem fosztották őket.

— Havazik Felsőolaszországban. Luganóból jelentik: Egész Felsőolaszországban hirtelen jörsre fordult az idő. Nemesak a havasokban, de az előhegységeken is erősen havazott és a hőmérséklet a lombardiai síkon is erősen alászállt.

— A gazdag orosz kolostorok. Stockholmól táviratozzák: A Stockholms Dagblad írja, hogy a súlyos nyomás alatt, amely az idő szerint Oroszország pénzügyi helyzetére nehezedett, az orosz kormány kénytelen volt az orosz templomok és kolostorok bevételeit adózás alá vetni. Az orosz egyház óriási befolyását végtelen gazdagsága igazolja. Csupán Oroszország 15 kormányzóságában — Lengyelországot kivéve — az orthodox kolostoroknak olyan óriási a földbirtoka, hogy minden orosz apácára és szerzetesre fejenként 48 hektár földbirtok esik. Az egyházfejedelmek bevételei óriások. Így például a moszkvai metropolitának 81.000, a kievinek 84.000, a szentpéterváriaknak 256.000 és a novgorodi hercegérseknek nem kevesebb, mint 308.000 rubel az évi jövedelme.

— Bakancs-számtan. Megírta az Aradi Közlöny is, hogy a bécsi Landwehridivízióbiróság Neuson Adolf bécsi cipőkereskedőt, aki papirtalpu bakancsokat szállított a hadseregnek, tizenöt évi börtönrre ítélte. Az egyik aradi kávéházban, kezében az Aradi Közlönnyel ekként töprengött egy úr:

— Ha Bécsben egy szállító, aki kétezer papirosbakancsot szállított, tizenöt évi fegyházat kapott, mennyit kaphat az, aki kétszáz ezer pár bakancsot szállított?

— Puccini szefeti a mi pénzünket. Zürichből írják: Puccini Zürichbe érkezett és hosszabb időre a National-szállóban bérelt lakást. Zürich lapok megírják, hogy Puccini megérkezésének pikáns háttére van. A zeneszerzőt az olasz nemzeti bizottság felkérte, hogy a német, magyar és osztrák impresszárióknak és színházi ügynökségeknek adott előadási jogokat vonja vissza. Puccini azonban kijelentette, hogy ezt nem fogja megtenni. Annnyira nem hazafi, hogy a magyar-osztrák és német pénzzel is haragot tartson. Ezért hagyta el Olaszországot és mindaddig Svájcban fog tartózkodni, amíg honfiai bánatát kiheveri.

— Eljegyzés. Müller Hajnalka Arad, Szabados Andor, Budapest, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A harcias pétervári asszonyok. Stockholmól jelentik: A Petrogradsky Kurjer írja, hogy az utóbbi időben több ízben fordult elő, hogy a nagy drágaság miatt panaszok asszonyok megröghanták az élelmiszerüzleteket és erőszakkal vitték el a boltok készleteit.

— Az Aradi Filharmonia Egyesület szeptember hó 19-én, vasárnap, délelőtt 11 órakor saját helyiségében (Kulturpalota északi oldal, bejárat a Salacz-park felől) tartandó közgyűlésre a tagoknak mentől nagyobb számban való szíves megjelenését kéri tagtársi üdvözléssel az elnökség.

— Állásnélküli okl. tanítók figyelmébe. Az aradvármegyei kir. tanfelügyelőség ezúton hívja fel azon okl. tanítókat és tanítónőket, kik állás nélkül vannak és a folyó tanévben helyettes tanító minőségben leendő alkalmaztatásukat óhajtják, hogy eziránti bélyegtelen kérvényeiket a kir. tanfelügyelőséghez haladéktalanul nyuítsák be.

— Felhívjuk az olvasó közönség b. figyelmét Walcher Berta asszonyok lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— Zsidó imakönyvek és szertartási cikkek Pichler Sándornál Szabadságtér 1. sz. 3385.

— Iskolataskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyruházban a Szabadságtéren, gyermekkoszik és gyermekszékkek gyári raktára. Lagolcsobb bevásárlási forrás Fischer Aruház, Pénykép kedvezmény. 227

— Régi levélbélyegeket és levelezéseket, különösen magyarokat 1871—74-es évekből és osztrákokat 1850—58-ból; továbbá teljes bélyeggyűjteményeket, festményeket és egész könyvtárakat jó áron vesz Kerpel Izó könyvkereskedése. 193

— Az ismét megnyitott tábori postához való 35 dekás dobozok Kerpelnél. Viszonteladónak nagy árendemény. 193

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny“ részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— A világháborútérképei Kerpelnél. 193

Számonkért törvényhatósági átiratok.

(Megtünt az autóbusz felügyelő bizottság. — Arad város közgyűlése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 9.

Fél óra alatt végzett Arad város törvényhatósága a közgyűlése sorrendjére kitűzött ügyekkel. Az érdeklődés a null fokon alul állott és amikor Varjassy Lajos polgármester, aki a beteg Urbán Iván báró főispán helyett elnököt, megnyitotta a közgyűlést, Jegessy Károly dr. főügyész megjegyezte, hogy szerencsére a régi törvény nem érvényes, mert nem lehetne tanácskozni, nem lévén együtt a városatyák határozatképes számban. A határozatképességhez husz tag jelenléte volt szükséges.

A tanács egyik-másik tagja már hajlandó is lett volna az block elfogadásra ajánlani az egész tárgysorozatot, de a polgármester végig akaráván élvezni egy olyan közgyűlés gyönyörét, amelyen az összes javaslatokat változtatás nélkül határozattá emeli, a törvényhatóság nem foszthatta mag önmagát attól az élvezettől, hogy ne mondja ki harminchatszor egymásután: a tanács javaslata elfogadtatik. Minden parabon egy: elfogadtatik.

Az az, hogy egyetlen egyszer állította meg Múlek Lajos dr. egy ellenindítvánnyal a nagy cséplőgépet. Háromszor szólalt fel, de kétszer ő is csatlakozott a tanács javaslatához. Harmadszor már nem volt szíve ahhoz, hogy mindent elnézzen a magisztrátusnak. Az autóbusz felügyelő-bizottság mellé még egy műszaki bizottság kreálását javasolta Lócs Rezső helyettes polgármester.

— Nincs autóbusz, minek kell egyáltalában az autóbusz-bizottság — kérdezte Múlek dr. és a közgyűlés el is törölte az autóbusz felügyelő-bizottságot és a műszaki bizottságra ruházta ennek a feladatait is és Fényes Dezső indítványára kimondotta, hogy a műszaki bizottság a város összes üzeminek ügyeit intézi. Nachtnábel Odön főmérnök javaslatára az Aradi Közlönyben már felsoroltakon kívül még Fényes Kálmán Máv. fűtőházi főnököt is meghívta a közgyűlés a bizottságba.

Mire egy kissé kezdtek telni a padok, addigra Lócs helyettes polgármester már a tárgysorozat jórésztét eladta minden fennakadás nélkül. A földmivélsügyi miniszterhez harminc vagon tengeri átengedése céljából küldött tanácsi felirat megsürgetését javasolta, de Múlek dr. nem engedte el, hogy a közlélmzési bizottságban tett ígéretéhez képest, szóvá ne tegye a miniszter intézkedését.

— Furcsa — mondotta — hogy míg Arad város közönsége nem kap állattenyésztési célokra egy szem tengerit, addig a miniszter ipari célokra harminc vagon utalt ki. Ugy látszik, hogy a miniszter nem ismeri az aradi viszonyokat és ezért fel kell őt világosítani. Mikor az ország nagy áldozatokat hoz, jó kedvvel és örömmel elvárhatja a kormánytól, hogy olyat ne tegyen, a mi legalább is furcsa. Minden politikai szempont mellőzésével meg...

kell állapítani, hogy a kormány kötelessége a nehéz megélhetési és élelmezési viszonyok enyhítése. Kéri, hogy nyíltan mondja meg a törvényhatóság a miniszterhez intézendő feliratában, hogy az intézkedésével nincs megelégedve.

A törvényhatóság helyeselte Mülek dr. szavait és utasította a tanácsot, hogy ilyen értelemben írjon fel.

Miután a tárgysorozat elején, közepén egy felszólalással egy pillanatra megállította a tanácsi oszlopigépet, Mülek dr. a szimónia kedvéért a legvégére is tartogatott érdekes mondanivalót.

Szilágyvármegye átirt, hogy a törvényhatóság támogassa a kormányhoz intézett azt a feliratát, amelyben törvényhozási intézkedést kér a rokkantak érdekében és azt javasolja, hogy a kormány a marhalevelek után szendő pótdíjjakból vásároljon részükre földet.

— A kivételes törvények meghagyták a törvényhatóságoknak azt a jogát — mondotta Mülek dr., — hogy egymással közöljék elhatározásukat. A társörvényhatóságok megkeresései a közvélemény kifejezői és aki figyelemmel kíséri, észreveheti, hogy több ilyen átirat nem került tárgyalásra Arad város közgyűlésén. Már csak udvariasságból is kötelességünk velük foglalkozni. Hol van például Pestvármegye átirata, amelyben azt kívánja, hogy a magyar katona hősiességének elismerésül a kitüntetések alkalmával jusson kifejezésre nemzeti önállóságunk. Miért nem hozta te a tanács ide est az átiratot. Pozsony város elég lojális és mégis elhatározta, hogy támogatja Pestmegye feliratát, tehát reánk nézve sem lehet szégyonlatos, ha felirunk. Feltételezem, hogy véletlenül maradt ki a tárgysorozatból és kérem, ha megérkezett, akkor tessék a jövő havi közgyűlés sorrendjére tenni.

A polgármester kijelentette, hogy az átirat nem érkezett meg és megkeresi Pestvármegyét, hogy küldje el. Ha nem jönne meg, akkor ő fog önálló indítványt tenni a pesti határozat szellemében.

A közgyűlés tudomásul vette a polgármester kijelentését.

Uj könyvek.

* Uj idők, a magyar családok kedvelt hetilapja, Horozag Ferenc szerkesztésében változatos és magas színvonalú tartalommal jelent meg e héten is. Gábor Andor folytatja vig rovatát, melynek címe: „Egy untaulich noteszból.” Szomaházy István bájos, érdekes novellát írt Emőd Tamás költői szárnyalású kis szindarabja, Balla Ignác cikke, Barsi Jenő novellája, a pillanat felvételek vidám és ötletes rovat mellett ott találjuk „A magyar lidő” című cikket, mely a tiszaparti nyaralások mellett óhajit propagandát csinálni. Az érdekes cikket fényképaorozat kíséri. Krady Gyula genreképe, Sas Ede és Peterdi Andor versei tarkítják még a lap szövegét. A fényképek közül kiemeljük az olasz harcstérrel készült érdekes fotográfia sorozatát, képeket az északi és nyugati harcstérről. Az Uj idők előfizetési ára félévre 10 K., negyedévre 5 K. Mutatványszámot kívánságra ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrassy-ut 16. szám.

* A Társaság. A Nemzeti Aldozatkészség Szobráról közöl érdekes címképet A Társaság legújabb száma, mely ezen a héten is közöl több érdekes cikket. Kisebb cikkek egészítik ki, az új szám tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K., félévre 10 K., negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

REJTELMES ITAL!

B	ornak, pezsgőnek fűszere
O	rvos jól bevált gyógyszer
R	andnek hű öre a bélben
SZ	omjat ott réggel és dében.
E	trágyat javít és fokoz
K	inok meg nincs, annak okoz;
I	hatja apró és felnőtt,
GY	ermeknek, katonák, délnök.
Ó	vószor fertőző bajnál
GY	ógyit, hol megvan a haj már;
V	ilágot végig bejárja
I	gazán nincs neki párja:
Z	zeus nektárja!

3481

Kapható Aradon Kardos Miklós és Eles Armin cégeknél.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Szeptember 10-én, 11-én,
pénteken és szombaton

A Nordisk-Films Comp.
szenzációja.

Belzebub leánya

Dráma 3 felvonásban.

Főszereplő:

Nikolai Johannsen.

Az előadások 1/6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek

1631

A gondos, jó munkájáról elismert

harisnyakötőde

Andrassy-tér 20. szám

(Fischer Eliz-palotában.)

1957

ajánlja magát a helybeli, mint
vidéki b. közönség figyelmébe.

* Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.

KERPEL

IZSÓ

Könyv-, zenemű- és papir-
nagykereskedése, műkeres-
kedése, kölcsönkönyvtára és
zeneműkölcsonzó intézete

ARADON.

Minden ujdonság raktáron.

Antikvár könyvek és hangjegyek

Egy millió ritka bélyeg raktáron.

Tábori dobozok nagy készlete.
Viszonteladóknak nagy ár-
engedmény.

Irodai szerek és kellékek első-
rendű minőségben. Különle-
gességek.

Kitűnő szénpapiros írógép-
szalagok és kellékek. Hasz-
nált és új írógépek rak-
táron.

Papir- és írószert árukból
viszonteladóknak nagy ár-
engedmény.

Veszek a legmagasabb áron
egyes könyveket, egész
könyvtárakat és levélbélyeg
gyűjteményeket. Ugyisint én
ujabb és régi festményeket is.

Vidéki megrendelések a legpon-
tosabban intéztetnek el.

3821

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

A rezervista álma.

Hosszabb gyakorlattal bíró férfi
vagy női

**tisztviselőt
keresek.**

A német nyelv, gyors- és gépirás
tudása feltétel. 3478

Nagy Farkas, Arad.

Ziffer és Hollós
írógépvállalatát

Weitzer János-u 11.
szám alá (főpostával
szemben)

helyezte át.

**Zongora-
oktatást**

nyerhetnek kezdők, kitűnő,
practicus módszer szerint.
Legjutányosabb ár mellett.

Cím a kiadóhivatalban. 1987

**Költözők
figyelmébe!**

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

35/1915. sz.

Tornya község előljáróságától.

Hirdetmény.

Tornya község határában az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a szerint 4400 kataszteri holdas szántó és rétből álló vadászterületen gyakorolható vadászati jog az 1915. évi szeptember hó 12-én a község házában délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános szóbeli árverésen 6 évre haszonbérbe kiadatik.

Az árverési feltételek és a kikiáltási árak a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Tornya, 1915. évi szeptember hó 6.

3474

Előljáróság.

Keresünk

mielőbbi belépésre néhány évi gyakorlattal rendelkező
magyar-német gépiró

levelezőt, esetleg levelezőnőt

központi irodánk részére.

Ajánlatok fizetési igények megjelölésével

Seidner Bernát és Fia címre Marosborsa (Aradm.)

intézendők.

Felhívás!

Felhívjuk az igen tisztelt vevőinket és a siremléket vásárló közönséget, hogy mindannak dacára, hogy ma már mindketten teljesítjük hazafiúi kötelességünket, mint katonák üzemünket és sirkőüzletünket teljes személyzet és **Drasztyl Nándor ur ügyvezetőnk személyes vezetése mellett teljes egészében tovább vezetjük, az ő 27 évi gyakorlata e szakmában elég garancia arra, hogy ezentul is minden igényeket kielégíthessünk és a munkák legteljesebb mértékben elvégeztessenek.**

**Legpontosabb
munka!**

**Legolcsóbb
árak!**

Minden munkáért 20 évi szavatosság!

Becses jóindulatukat és támogatásukat kérve kiváló
tisztelettel: 3368

Menrath és Steiner
sirkőkereskedők és kőfaragó mesterek,
József főherceg-ut 11. szám.

**Valódi
perzsa
szőnyegek**

Egy konstantinápolyi törökötől bizományba átvett

valódi perzsa szőnyegek

— parti áru —

előnyös árakon

eladatnak.

Javításokat is elvállalok.

Bruckner Lipót

butorkereskedő

Arad, Andrassy-tér

Permetező javítások

elfogadtatnak.

PATENT.

**Égészségi
kutszivattyuk.**

E kutszivattyuk a kutakban képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagyosappon alkalmazott zuhany mindig friss, hide levegővel hozza a vizet érintkezésbe, míltal a víz mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna ledett, a levegőben uskáló baktériumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségügyi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden is alkalmassá málloztatták, mert ezeket vianyalka képződik ami a kolera, tífusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelepítő vállalhat. 1121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfecskendők.

Patent borszivattyuk.

Patent kályhacsövek.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyu készítőnő

Arad, Rákóczi-utca 27.

Ha megrendelés alkalmával megemlíti lapunkat, háromnak tesz szíveséget: önmagának, lapunknak és a hirdetőnek.

Apró hirdetések.

Tudnivalók az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzandők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Bus árva”

jellegre levél ment, kérem azt átvenni. 8486

„Ejna”

levele van a kiadóban. V. 8491

OKTATÁS.

Magántanítók

felelősséggel előkészítetnek, összevont vizsgálatokra is Izs. Huinternátusban Arad, Chorin Áron-u. 1. (bejárók v. bentlakók.) 8469

ALKALMAZÁST KERES.

Német kisasszony

keres állást gyermekek mellé. Maubner Lujza, Óvár-utca 1 sz. 8481

Övadékkal

bíró 48 éves hadmentes egyén, aki négy nyelvet beszél felügyelő, pénztárosi vagy ehhez hasonló állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 3484

Deutsche Bonne

sucht Stelle über Tag's. Adresse in der Administration. 8487

Intelligens

németül is beszélő nő, társalkodónak esetleg házivezetőnek, ajánlkozik. Cim Muntján Vazulnénál, Angyal-u. 8. 8488

Egy 19 éves

hadmentes fűszerkereskedő segéd állást keres. Szíves megkeresést kér Kolarov Miklós Arad, Illés-utca 119. sz. 8474

ALKALMAZÁST NYER.

Szex- és Ürlemény

nagykereskedésem iródjában, gyakorlott tisztviselőt, vagy tisztviselőt alkalmazok. — Magyar-német nyelven írt kimerítő ajánlatokat, — bizonyítványmásolatokkal felszerelve, és a fizetési igény megjelölésével „Állandó 201” jelleg alatt a lap kiadóhivatalába kérek. 8488

Egy ügyes

vegyeskereskedésben jártas segéd, asonnal, vagy szeptember 15-iki belépésre, felvétetik. Szinberger Sándornál, Pécska. 8475

Munkás kertész

asonnal belépésre kerestetik. Ajánlatok a fizetés megjelölésével, Dr. Kráitz Lajos gazdasága Pankota, Aradmegye küldendők. 8490

Megbízható üzleli

kiszolgálásra alkalmas kisasszony, asonnal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 8479

Fiatal

vegyeskereskedősegédet f. hó 15-iki belépésre keres Reisz József, Alsósimánd. 8426

Irodista

gyakorlattal, kinek jó gyors- és gépirónsk kell lenni asonnal belépésre felvétetik, Brenfeld Ignác fűszerkereskedésében. 8840

Keresek

ügyes, megbízható stúdiótanoncot, ki vidékre is elmenne, nyelvtudással fiatal keresztény fűszerkereskedő segédet Luttwák József cég, Asztalos Sándor-utca. 8472

Egy nagyobb kifizető fia

felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

ÜZLETEK.

Keresek

egy élelmiszer vagy kisebb fűszer üzletet, megvételre. Megkeresések „Forgalmas” jellegre, a kiadóhivatalba kérem. 8482

38 év óta fennálló

jóforgalmu vegyeskereskedés korosmával, betegség miatt kiadó, Vargassy Lajos-u. 54. sz. alatt. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál. 8457

KIADÓ LAKÁS.

2 utcai

elegánsan butorozott szoba fürdőszobával, egy butorozott szoba szonaira és egy 4 szobás modern lakás november 1-re Luther-u. 1. sz. alatt kiadó. 8494

3 szobás utcai

lakás, összes mellékhelyiségekkel kiadó, Salacz-u. 6. sz. II. em. Bővebbet Dr. Lukács Lipót ügyvédnél, Arad Forray-u. 2/a. 8489

Desső utca 4/o. házban

szép 2 szobás utcai lakás novemberre kiadó. 8449

Batthyány-u. 23. sz. házban

a földszinten egy teljesen tiszta 4 szobás lakás fürdőszobával asonnal kiadó. 8468

Kiadó!

elegánsan butorozott 2 szobás lakás, fürdőszoba (gaskályhával), esetleg konyhahasználattal is. Ertekezhetni 1/2-1 óráig 1/4-ig Könyök-utca 6. sz., földszint 5. 8861

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt asonaira kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Modern

négyszoba, előszobából sző par-
kettázott földszinti lakás (egyik
utcai szobába lépcsőházból külön
bejárati) villany, gáberendezéssel,
Török L.-u. 1/b. új házban novem-
ber 1-én kiadó. 8647

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy jókarban

levő kerékpár eladó. Cim a kiadóhivatalban. 8475

Kis pénzeszekrényt

kerestünk megvételre. Komis Fest-
vések, Vörösmarty-u. 1. 8480

Egy nagy

Singer szabó varrógép eladó. —
Lahner-utca 1. sz. 8498

Öltöm

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körítet, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 8335

50 métermássa

legfinomabb és legszebb ménesi csemege szőlő kapható Faragó Samu szőlőbirtokosnál, Gyóron. 8446

Új és használt

iskolakönyvek Pichler Sándor könyv-, és papírkereskedésében. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 781

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chowro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2 Tango K 10. Cipő Tözsde, Apolló mosai mellett. 8405

KÖLÖNFÉLE.

Fűtőrezele-gép

bérbé, esetleg részbe, bevonulás miatt kiadó. Cim Mucsi Ferenc, Gyóron. 8446

5454.

Idézés.

1915. P. I. 5089. Az aradi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Viktoria takarékos és hitelintézet részvénytársaság felperesnek — Sirkocsa Tomá volt halmágyicsucsi lakos alperes ellen 5596 korona váltótörke és jár. iránt indított perében a per felvételére határnapot tűzött és felhívja a feleket, hogy 1915. október hó 19-ik napján délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében (I. emelet, 91. ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyeztetésig pedig az alperes részére, aki ismeretlen helyen tartózkodik, ügygondnokul Dr. Moga Lajos aradi lakos ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperest, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatalmazott ügyvéd által jelenjen meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

Arad, 1915. évi július hó 16-ik napján. Az aradi kir. törvényszék mint polgári bíróság. 8492

Szeptember 15-én nyitja meg

WALCHER BERTA asszony
német, francia, angol nyelvű
nemzetközi társalgási szalonját.

Azok a hölgyek, urak és gyermekek, akik eme nyelvekben gyakorlatra akarnak szert tenni, sziveskedjenek a

3360

Fehér Kereszt szálloda 6.
számu szobájában jelentkezni,

ahol Walcher asszony vasárnapig, szeptember 12-ig délután 3 és 6 óra között felvilágosítást nyújt.